

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

**Geografické a kulturně historické předpoklady
rozvoje udržitelného cestovního ruchu ostrova
Srí Lanky**

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Pokrupová

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jiří Štyrský, CSc.

Hradec Králové

červenec 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Praze dne.....

Kateřina Pokrupová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu své bakalářské práce doc. PaedDr. Jirímu Štyrskému, CSc. za odborné vedení, pomoc a rady při zpracování této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá geografickými a kulturně historickými předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu na Srí Lance. Cílem práce je zanalyzovat plánované projekty pro rozvoj trvale udržitelného cestovního ruchu na ostrově týkající se geografických a kulturně historických předpokladů pro jeho realizaci. V rámci empirického výzkumu bude zjištěno, zda plánované projekty odpovídají teoretickým standardům udržitelného cestovního ruchu pomocí analýzy dostupných literárních zdrojů a řízeného rozhovoru s odborníkem a SWOT analýzy, která projekty zhodnotí a určí, které principy rozvoje udržitelného cestovního ruchu se v akčních plánech objevují nejčastěji a které naopak nejsou dostatečně zohledněny. Dále je provedeno dotazníkové šetření, jehož cílem je zjistit, zda je mezi potencionálními návštěvníky tohoto ostrova o nově vznikající projekty zájem.

Výzkum odhaluje nedostatky plánovaných projektů, vyplývá z něj, že plánované projekty nezohledňují principy udržitelného cestovního ruchu rovnoměrně a dotazníkové šetření prokazuje, že některé projekty jsou navrženy tak, že zaujmou pouze užší skupinu cestovatelů, a tedy investice do těchto projektů mohou být riskantní. V závěru práce jsou uvedena doporučení pro tvorbu obdobných projektů tak, aby byly více v souladu s principy udržitelného cestovního ruchu.

Klíčová slova: udržitelný cestovní ruch, Srí Lanka, předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu

Annotation

The thesis examines geographical and cultural-historical prerequisites of sustainable tourism in Sri Lanka. The aim of the thesis is to analyse planned projects on development of sustainable tourism on the island that concern geographical and cultural-historical prerequisites of tourism realisation.

Empirical research carried out finds whether the planned projects comply with theoretical standards of sustainable tourism by analysis of literary sources, guided interview with an expert and SWOT analysis which evaluates the projects and identifies which principles of sustainable tourism development appear most frequently in action plans and which are not sufficiently taken into account. Next, questionnaire survey is carried out to find whether potential visitors of the island are interested in the planned projects.

The research reveals weak points of planned projects, shows, that planned projects do not comply with all principles of sustainable development of tourism and the questionnaire survey shows that several projects only interest a narrow group of travellers, thus the investment to the projects pose a risk. In conclusion, recommendations are made for creating similar projects so that they comply more with the principles of sustainable tourism.

Key words: sustainable tourism, Sri Lanka, prerequisites for tourism development

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Cíl práce a metodika zpracování	2
2.1 Cíl práce	2
2.2 Metodika zpracování	2
2.2.1 Techniky sběru informací a metody výzkumu	3
3 Vymezení klíčových pojmů	6
3.1 Předpoklady cestovního ruchu	6
3.1.1 Geografické předpoklady cestovního ruchu.....	6
3.1.2 Kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu	7
3.2 Destinace cestovního ruchu.....	7
3.3 Životní cyklus destinace	8
3.4 Udržitelný rozvoj.....	9
3.5 Udržitelný cestovní ruch	10
3.6 Sri Lanka Tourism Development Authority.....	10
4 Literární rešerše.....	12
4.1 GAVIN, Thomas. <i>Srí Lanka - Turistický průvodce Rough Guides</i> . 4. vydání. Praha: Jota, 2013. ISBN 978-80-7462-330-1.	12
4.3 KOLEKTIV AUTORŮ. <i>Srí Lanka, inspirace na cesty</i> . 3. vydání. Brno: Lingea, 2016. ISBN 978-80-7508-220-6	13
4.4 MINISTRY OF TOURISM DEVELOPMENT AND CHRISTIAN RELIGIOUS AFFAIRS. <i>Sri Lanka Tourism Strategic Plan 2017 – 2020</i> [online]. Dostupné z: http://www.sltda.lk/sites/default/files/tourism-strategic-plan-2017-to-2020.pdf	13
5 Srí Lanka	14
5.1 Informační minimum.....	14
5.2 Geografické předpoklady cestovního ruchu na ostrově Srí Lanka	14
5.2.1 Reliéf.....	14
5.2.2 Národní parky a přírodní rezervace.....	15

5.2.3 Pláže a podmořský svět	16
5.3 Kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu na ostrově Srí Lanka	16
5.3.1 Kulturní trojúhelník	17
5.3.2 Sigiriya	18
5.3.3 Nuwara Eliya a čajové plantáže	18
6 Cestovní ruch na Srí Lance	20
6.1 Současný stav cestovního ruchu na Srí Lance	22
6.2 Udržitelný cestovní ruch na Srí Lance	23
6.2.1 Připravované projekty SLTDA	24
7 Praktická část.....	30
7.1 Řízený rozhovor s odborníkem	30
7.2 Dotazníkové šetření.....	32
7.2.1. Výsledky dotazníkového šetření	32
7.3 Zhodnocení formou SWOT analýzy plánovaných projektů	41
7.3.1 Silné stránky	42
7.3.2 Slabé stránky	43
7.3.3 Příležitosti.....	44
7.3.4 Hrozby	46
7.4 Zodpovězení výzkumných otázek	47
7.5 Doporučení	49
8 Závěr.....	50
9 Zdroje	52
9.1 Tištěné zdroje	52
9.2 Online zdroje	53
Přílohy	I
Rozhovor s odborníkem	I
Znění dotazníku.....	V

Seznam obrázků	X
Seznam tabulek	X
Seznam grafů.....	X
Oskenované zadání bakalářské práce	XI

1 Úvod

Srí Lanka je ostrovním státem v Indickém oceánu, který se po desetiletí trvající občanské válce a ničivém zásahu vlny tsunami o Vánocích roku 2004 dostává do popředí zájmu turistů nejen z asijské oblasti, ale i z celého světa. Srí Lanka cestovatelům nabízí písčité pláže lemované palmovými lesy, ideální prostředí pro surfing, nedotčené deštné pralesy, divoce žijící exotickou zvěř, buddhistické a hinduistické památky celosvětového významu, tisíciletí historie, exotickou kuchyni, čajové plantáže, pohoří porostlá bujnou vegetací, koloniální památky i rušný městský život.

Srí Lanka se, coby destinace cestovního ruchu, nyní nachází na rozcestí. To, jakým směrem se vydá, zásadně ovlivní další rozvoj cestovního ruchu. Srílanské Ministerstvo pro cestovní ruch se dalšímu rozvoji důkladně věnuje a zahrnuje jej do svých strategických plánů. Vznikl dokument strategického plánování cestovního ruchu, z nějž tato práce vychází. Součástí dokumentu je sedm připravovaných projektů udržitelného rozvoje cestovního ruchu, které se soustředí na geografické a kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu Srí Lanky.

Tato bakalářská práce si klade za cíl tyto projekty zanalyzovat a zjistit, zda jsou připraveny v souladu s principy udržitelného rozvoje cestovního ruchu. Dílčím cílem je rovněž zjistit, zda je o připravované projekty mezi potencionálními návštěvníky ostrova zájem. Cílů bude dosaženo analýzou příslušné literatury, řízeným rozhovorem s odborníkem a v konečné fázi dotazníkovým šetřením. V návaznosti na zjištěné informace bude zkonstruována SWOT analýza, která poslouží jako základ pro evaluaci zkoumaných projektů a usnadní formulaci případných doporučení na zlepšení.

Téma udržitelnosti je významnou součástí destinačního managementu a projekty, které připravilo Ministerstvo cestovního ruchu Srí Lanky, jsou poměrně novým a neotřelým způsobem nastavení udržitelného rozvoje cestovního ruchu s ohledem na geografické a kulturně-historické předpoklady regionu, což z nich činí jedinečné téma výzkumu. Neméně významným důvodem pro výběr tohoto tématu je i osobní zájem autorky práce o cestovní ruch a o Srí Lanku, kterou autorka práce v minulosti opakovaně navštívila za účelem ji co nejvíce poznat.

2 Cíl práce a metodika zpracování

2.1 Cíl práce

Cílem předkládané bakalářské práce je interpretace a následná evaluace plánovaných projektů pro rozvoj trvale udržitelného cestovního ruchu na ostrově Srí Lanka týkajících se geografických a kulturně-historických předpokladů pro jeho realizaci. V rámci evaluace bude zhodnoceno, zda plánované projekty odpovídají teoretickým standardům udržitelného cestovního ruchu, a zároveň bude vyhodnoceno, jaké principy rozvoje udržitelného cestovního ruchu se v akčních plánech Srí Lanky objevují nejčastěji. Dílčím cílem práce je dále zjistit, zda je mezi potenciálními návštěvníky tohoto ostrova o nově vznikající projekty zájem. Na základě těchto informací bude provedena SWOT analýza, z níž budou vycházet případná doporučení na zlepšení lokálního destinačního managementu.

Výzkumné otázky

Jakým způsobem přistupuje ostrov Srí Lanka k rozvoji trvale udržitelného cestovního ruchu?

Kterých principů udržitelného cestovního ruchu se plánované projekty na Srí Lance nejčastěji dotýkají?

Je mezi návštěvníky Srí Lanky zájem o nově rozvíjející se destinace podporující udržitelný rozvoj cestovního ruchu?

2.2 Metodika zpracování

Předkládaná bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část v první řadě vymezuje základní klíčové pojmy, s nimiž je v práci nakládáno, a dále pak především představuje Srí Lanku coby turistickou destinaci, přináší interpretaci veřejně dostupných informací týkajících se tématu udržitelného cestovního ruchu na tomto ostrově a v neposlední řadě seznamuje čtenáře s konkrétními plánovanými projekty pro podporu udržitelného cestovního ruchu, jež byly zformulovány státní srílanskou centrálou pro cestovní ruch SLTDA. Při psaní práce bylo kromě autorčiných zkušeností a znalostí o ostrově hojně využito informací získaných studiem a analýzou dostupné literatury a státních oficiálních dokumentů.

V rámci realizace praktické části byl nejprve využit řízený rozhovor s odborníkem na cestovní ruch ze srílanské kanceláře SLTDA Chamindou Munasinghem, jenž pomohl zodpovědět otázky, které vyvstaly při studiu výše zmíněných dokumentů. Následně byl zpracován polostrukturovaný dotazník, díky němuž bylo zjištěno, do jaké míry je mezi potenciálními

návštěvníky Srí Lanky o nově vznikající projekty zájem. V samotném závěru byla na základě získaných informací provedena SWOT analýza, která poskytuje pohled na celkový stav plánů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu na Srí Lance a zároveň slouží jako základ pro následnou evaluaci připravovaných projektů a pro formulaci případných návrhů na zlepšení.

2.2.1 Techniky sběru informací a metody výzkumu

2.2.1.1 Studium dostupných materiálů

Studium a analýza dostupných materiálů patří mezi základní techniky sběru informací (Trousil, Jašíková 2015:133; Papřoková, 2012:59; Linderová, Schulz, Munduch, 2016:65). Jedná se o techniku, která se opírá o hmatatelné výsledky lidské činnosti, a to v podobě verbální i neverbální povahy (Papřoková, 2012:59). Mezi hlavní výhody této techniky dle Trousila a Jašíkové (2015:133) patří zejména „*možnost studovat informace, které jsou jinak nedostupné, například proto, že jejich nositelé jsou fyzicky příliš vzdáleni.*“ Vzhledem k předmětu zkoumání této práce se tak studium materiálů vydaných srílanskou centrální organizací cestovního ruchu jeví jako ideální způsob pro shromažďování informací potřebných pro získání odpovědí na prvotně stanovené výzkumné otázky.

Tuto techniku ovšem nelze považovat za zcela dostačující. Jak uvádí Linderová, Schulz a Munduch (2016:65), studium a analýza materiálů bývají často využívány v kombinaci s ostatními technikami sběru dat, kterými jsou například pozorování či rozhovor.

2.2.1.2 Rozhovor

Rozhovor, jednu z dalších základních technik shromažďování dat, lze dle Papřokové (2012:50), definovat jako „*záměrně vyvolanou interakci mezi tazatelem a respondentem s cílem získat informace potřebné k pochopení určité problémové oblasti.*“ Tato technika vyžaduje od výzkumníka určitý stupeň připravenosti. Dle Trousila a Jašíkové (2015:133) je při jeho přípravě nutné dodržovat následující základní principy:

- 1) *Zajistit přehled o tématu.*
- 2) *Připravit se na zaznamenávání odpovědí.*
- 3) *Přizpůsobit svoji vizáž a způsob komunikace typu informátora, který je o rozhovor požádán.*
- 4) *Zvážit délku rozhovoru, resp. seznam otázek či témat k rozhovoru, který by neměl být příliš dlouhý, aby informátora neunavoval, ale zároveň nesmí opomíjet všechny důležité dimenze problému.*

- 5) *Zvažováno by mělo být i prostředí pro jeho realizaci, neboť dotazovaný se musí cítit uvolněně.*

V práci bude rozhovor využit jako podpůrný zdroj informací, které nebudou k nalezení ve veřejně dostupných materiálech.

2.2.1.3 SWOT analýza

SWOT analýza je v cestovním ruchu velmi často používanou metodou situační analýzy, díky níž je možné zhodnotit silné (angl. *strengths*) a slabé (angl. *weaknesses*) stránky vnitřního prostředí a příležitosti (angl. *opportunities*) a hrozby (angl. *threats*) vnějšího prostředí, které jsou spojeny s určitým projektem či záměrem organizace, firmy či destinace (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011:106). Při práci se SWOT analýzou je potřeba mít na vědomí, že se nejedná o pouhý seznam klasifikovaných vnitřních a vnějších aspektů zkoumaného jevu (Zelenka 2015:50), nýbrž o nastínění dynamické interakce jednotlivých faktorů silných a slabých stránek na jedné straně vůči příležitostem a hrozbám na straně druhé (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011:106).

V této práci bude SWOT analýza využita tak, aby umožnila stručný přehled informací získaných předchozím studiem materiálů a rozhovorem s odborníkem na cestovní ruch ze Srílanské kanceláře SLTDA Chamindou Munasinghe a dále posloužila jako základ pro evaluaci zkoumaných projektů a následnou formulaci případných doporučení na zlepšení.

2.2.1.4 Dotazník

Dotazník lze definovat jako „*soubor otázek (položek), kterými se zjišťuje na základě výpovědi respondenta, jak subjektivně prožívá vztah k danému předmětu, jevu, a to z individuálního pohledu nebo pozice příslušníka určité skupiny*“ (Jurášková, Horňák, 2012:60). Jedná se o další velmi často používaný nástroj kvantitativní výzkumné strategie, který umožňuje zjistit cenné údaje na velkém počtu respondentů (Trousil, Jašíková; 2015:87). Dotazník je ve své podstatě velice flexibilní technikou – existuje mnoho způsobů, jak otázky klást a jak dotazník distribuovat (Jurášková, Horňák, 2012:60). Nejčastěji bývají dotazníkové otázky tříděny do následujících kategorií:

- uzavřené otázky (nabízejí pouze několik možných odpovědí),
- polouzavřené otázky (uzavřené otázky, u nichž je nabídnuta možnost vlastní odpovědi),
- otevřené otázky (založeny na možnosti respondenta odpovídat zcela volně),
- kontrolní otázky (mají ověřit pravdivost odpovědi u jiných otázek),
- škálovací otázky (založeny na možnostech vybrat si z nabízené škály odpovědí),

- identifikační otázky (zahrnují údaje o respondentovi, které však nesmí vyvolat zdání narušení anonymity respondenta).

(Trousil, Jašíková; 2015:87-91)

Dotazník zahrnutý v této práci je strukturován následovně: první otázka je čistě identifikační, zjišťující věkovou kategorii respondentů. Druhá, polouzavřená otázka, zjišťuje, jakým typem cestovatele je respondent. Třetí, opět polouzavřená otázka, má za úkol zjistit preferovaný typ zážitků potenciálních návštěvníků ostrova. Následující uzavřená otázka určuje, zda se jedná o návštěvníka či alespoň potenciálního návštěvníka ostrova a zároveň zjišťuje, zda mají návštěvníci zájem se na ostrov vrátet. Pátá otázka již směřuje přímo k otázce udržitelného cestovního ruchu. Je uzavřená a ptá se na zájem návštěvníků o méně známé lokality a tradice Srí Lanky. Šestá otázka se věnuje jednotlivým dílčím typům zážitků, které nově plánované projekty udržitelného rozvoje nabízejí. Sedmá otázka je škálovací a respondenti zde na stupnici 1-5 hodnotí jednotlivé plánované projekty SLTDA. Poslední otázka zjišťuje postoj potenciálních návštěvníků ostrova ke své případné budoucí návštěvě ostrova vzhledem k dubnovým teroristickým útokům.

Znění dotazníkového šetření je přílohou této bakalářské práce. Distribuce dotazníku bude probíhat elektronicky i v tištěné podobě mezi potenciálními návštěvníky ostrova na cestovatelských portálech a zákaznicky cestovní kanceláře.

3 Vymezení klíčových pojmů

3.1 Předpoklady cestovního ruchu

Zelenka a Pásková (2012:231) definují předpoklady cestovního ruchu jako „*souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mimoúrovňových vazeb, které vytvářejí podmínky pro realizaci cestovního ruchu.*“ Tyto předpoklady bývají nejčastěji rozdělovány dle Mariotova modelu do následujících kategorií a podkategorií:

- *lokalizační předpoklady*
 - *přírodní (geografické)*
 - *kulturně-historické*
- *realizační předpoklady*
 - *komunikační*
 - *materiálně-technické*
- *selektivní předpoklady*
 - *politické*
 - *administrativní*
 - *demografické*
 - *urbanizační*
 - *sociologické*
 - *ekologické*
 - *personální*

(Mariot, 1983:85)

Vzhledem k povaze této bakalářské práce budou blíže charakterizovány pouze ty podkategorie, s nimiž bude v bakalářské práci dále operováno, a to geografické a kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu.

3.1.1 Geografické předpoklady cestovního ruchu

Geografické neboli přírodní předpoklady cestovního ruchu jsou veškeré předpoklady pro existenci cestovního ruchu zahrnující krajinu (reliéf, přírodní zdroje, vodstvo), klima, rostlinstvo a živočišstvo (Zelenka, Pásková; 2012:238). Geografické předpoklady cestovního ruchu tak lze obecně definovat jako takové předpoklady, které mají přímou spojitost s přírodním prostředím dané destinace. Dalšími společnými rysy těchto předpokladů jsou dále

i stacionárnost, relativní konstantnost a uplatnění v plošně rozsáhlejších areálech (Vystoupil, Šauer; 2000:60).

Pro hodnocení geografických předpokladů destinace dle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011:34) obecně platí „že čím příjemnější klima, neobvyklejší modelace terénu, exotičtější živočichové a rostliny, tím lepší předpoklady pro cestovní ruch.“

3.1.2 Kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu

Kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu se od geografických předpokladů liší především původem svého vzniku. Zatímco geografické předpoklady vznikly činností přírodních procesů, za kulturně-historickými předpoklady cestovního ruchu stojí lidské úsilí (Vystoupil, Šauer; 2006:64). Vystoupil a Šauer (2006:64) definují kulturně-historické předpoklady jako takové atraktivity cestovního ruchu, „které svou hodnotou přitahují určitý okruh návštěvníků, přičemž samy o sobě vystupují jako součást potenciálu krajiny a určují směry jejich funkčního využívání.“ Kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu tedy mohou buďto doplňovat atraktivitu přírodního rázu (hrady, zámky, ...) anebo mohou sloužit k čistě rekreačním účelům (lyžování, koupání, ...). Kulturně-historické předpoklady bývají na základě kvalitativních kritérií nejčastěji rozdělovány do následujících tří podkategorií:

- kulturně historické památky
- kulturní zařízení
- společenské akce

(Vystoupil, Šauer; 2006:64)

3.2 Destinace cestovního ruchu

Pásková (2014:36) destinaci cestovního ruchu definuje jako „územní celek, který se vyznačuje společným postupem při využívání potenciálu (resp. sdílenými předpoklady pro aktivaci tohoto potenciálu) pro rozvoj cestovního ruchu, sdílenou kapacitou území pro tento rozvoj (únosnou mírou aktivace zmíněného potenciálu), společným životním cyklem cestovního ruchu a společnými procesy cestovního ruchu (destinačními procesy).“ V užším slova smyslu vymezují destinaci cestovního ruchu Zelenka s Páskovou (2012:59), kteří ji vnímají jako „cílovou oblast v daném regionu, typickou významnou nabídkou atraktivit cestovního ruchu a infrastruktury cestovního ruchu.“ Pro geografické vymezení destinačního území neexistují žádná oficiální kritéria. Vystoupil, Holešinská a Šauer (2007:7) uvádějí nejčastější způsoby, jimiž bývá území destinace vymezeno: „Destinaci je často možné ztotožnit s určitou administrativně vymezenou

územní jednotkou (obcí, krajem), účelově zaměřenou územní jednotkou (sdružení obcí, mikroregion), chráněným územím (NP, CHKO) nebo kulturně historicky vymezenou územní jednotkou (etnografické oblasti). V neposlední řadě je možné destinaci nechat vymezit jejími primárními uživateli, přičemž v případě cestovního ruchu jde o destinační území percepčně vymezené návštěvníky, např. s použitím mentálních či kognitivních map).“

3.3 Životní cyklus destinace

Pásková (2014:89) uvádí, že životní cyklus destinace je teoretickým konstruktem, který poskytuje konceptuální rámec pro studium i aplikovaný výzkum vývoje turistické destinace a představuje tak jednu z mnoha aplikací konceptu životního cyklu produktu. Pásková (2014:89) dále uvádí: „*Trajektorii životního cyklu destinace lze zobrazit jako křivku, která podchycuje vývoj hodnot základních ukazatelů vývoje potenciálu, stavu (míry aktivace potenciálu) a cestovního ruchu v destinaci.*“

3.3.1 Butlerův model životního cyklu destinace

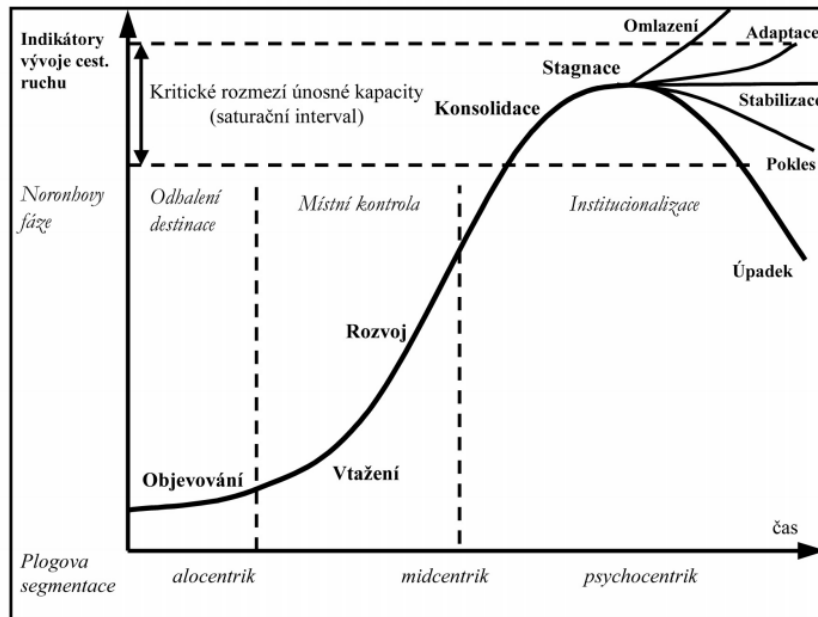
Butlerův model životního cyklu destinace (1980) je zřejmě jedním z nejpoužívanějších konceptů pro zachycení vývoje destinace. Jedná se o model, který zachycuje vývoj destinace v šesti odlišných fázích, a to ve fázích:

- objevení destinace (zárodek destinačního produktu),
- vtažení místních obyvatel do procesu rozvoje cestovního ruchu,
- rozvoj (růst) cestovního ruchu,
- konsolidace (zpomalování tempa růstu návštěvnosti),
- stagnace (nasyčení většiny rozměrů únosné kapacity destinace),
- poststagnace (kontinuum alternativ od oživení destinace až po její úpadek)

(Pásková; 2014:96-111).

Jak je z výše uvedeného výčtu zřejmé, Butlerův model životního cyklu destinace tedy nepoukazuje pouze na časové změny destinace, ale i na změny ve vzorci chování veškerých aktérů cestovního ruchu.

Dle Páskové (2014:130) tento model nabízí vysokou míru komplexity, díky níž je na jedné straně ponechán velký prostor pro možnost jeho aplikace, ovšem na straně druhé jsou při jeho interpretaci kladeny vysoké nároky na znalost zkoumaného území, teoretických konstruktů souvisejících s destinačním vývojem a schopnost současně aplikovat znalosti z více oborů.

Obrázek 1, Butlerův model životního cyklu destinace s vyznačením převažujících typů návštěvníků

Zdroj: Pásková (2003) – kompilace z Butler (1980), Noronha (1970), Plog (1973)

3.4 Udržitelný rozvoj

Pojem udržitelný rozvoj byl poprvé definován ve zprávě komise OSN pro životní prostředí a rozvoj (1987), v níž byl vymezen jako „*takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích, a aniž by se to dělo na úkor jiných národů*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR; 2019). V tomto původním vymezení se udržitelný rozvoj vztahoval pouze k ochraně životního prostředí a efektivnímu využívání přírodních zdrojů. Potřeba zajištění udržitelného rozvoje ovšem není vyvolána pouze environmentálními limity. Jak informuje Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, jedná se i o limity ekonomické a sociální, jež vyplývají ze zvyšujících se konkurenčních tlaků globální ekonomiky. Na světovém summitu o udržitelném rozvoji v Johannesburgu (2002) bylo vymezeno, že podstatou udržitelnosti je rovnovážné naplnění tří základních cílů:

- *sociální rozvoj, který respektuje potřeby všech,*
- *účinná ochrana životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů,*
- *udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti.*

Příkladem definice udržitelného rozvoje, která zohledňuje všechny tyto tři sféry, tak může být Ryndova definice (2008), jež jej vymezuje jako „*komplexní soubor strategií, které umožňují*

pomocí ekonomických nástrojů a technologií uspokojovat sociální potřeby lidí, materiální i duchovní, při plném respektování environmentálních limitů.“

3.5 Udržitelný cestovní ruch

Ve spojitosti s problematikou udržitelného rozvoje vyvstává otázka, jakým způsobem dosáhnout udržitelnosti v dynamicky se rozvíjejícím odvětví cestovního ruchu, který se i přes své bezesporné přínosy často stává strůjcem mnohých negativních externalit. Pásková (2000:180) definuje udržitelný cestovní ruch jako takový cestovní ruch, který „by měl být provozován v souladu s regeneračními schopnostmi životního prostředí a s omezenou obnovitelností přírodních zdrojů. Současně by měl respektovat místní životní styl a zvyky, které představují významný aspekt přitažlivosti dané turistické destinace, zohledňovat potřeby obyvatel navštívené oblasti včetně toho, že lidé by měli mít patřičný prospěch z „rozvoje“ cestovního ruchu v místě jejich bydliště.“ Pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu je tedy dle Páskové potřeba nejen šetrného využívání zdrojů a snižování nadměrné spotřeby a znečišťování, ale i zachování rozmanitosti destinace a podpora místních ekonomik. Aby mohly být tyto aspekty naplněny, Pásková uvádí, že je potřeba turismus zahrnout do národního i místního strategického plánování a řízení. Velmi podobně udržitelný cestovní ruch definují i Goeldner a Ritchie (2009:475), podle nichž jsou základními předpoklady pro dosažení dlouhodobé udržitelnosti:

- vzájemná provázanost veškerých subjektů působících na poli cestovního ruchu,
- spolupráce více vědních oborů v přístupu k posuzování předpokladů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu,
- uvědomění si předchozích zkušeností z již aplikovaných postupů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu,
- preference přírodního stavu světa před světem vytvořeným lidskými bytostmi,
- boj s politikou narůstajících rozdílů mezi bohatými a chudými.

3.6 Sri Lanka Tourism Development Authority

Sri Lanka Tourism Development Authority, dále jen SLTDA, je státní institucí založenou v roce 2007, jejímž cílem je pod záštitou Ministerstva pro cestovní ruch koordinovat propagaci a rozvoj cestovního ruchu na ostrově Srí Lanka (Rajapakse; 2018). SLTDA dále zajišťuje podporu tvorby produktů cestovního ruchu se šetrným přístupem k životnímu prostředí, spolupráci v oblasti cestovního ruchu s orgány státní správy a zahraničními investory a

v neposlední řadě i spolupráci v oblasti cestovního ruchu s místními komunitami (SLTDA; 2019).

Vize této instituce je postavena na rozmanitosti předpokladů cestovního ruchu, jež tento ostrovní stát nabízí: „*Srí Lanka jako nejlepší ostrov světa nabízející širokou škálu nezapomenutelných a autentických zážitků*“ (SLTDA; 2019).

4 Literární rešerše

4.1 GAVIN, Thomas. *Srí Lanka - Turistický průvodce Rough Guides*. 4. vydání. Praha: Jota, 2013. ISBN 978-80-7462-330-1.

Turistický průvodce Srí Lankou od Thomase Gavina je dle názoru autorky bakalářské práce velice zdařilou publikací, jež čtenářům přináší komplexní a velmi podrobné informace týkající se ostrova Srí Lanka. Celá publikace je navíc provázána barevnými fotografiemi, které nejenže vhodně doplňují čtivě napsaný text, ale mohou i v potencionálních návštěvnicích Srí Lanky vzbudit zájem o prozkoumání méně navštěvovaných míst ostrova.

Publikace je rozdělena do tří základních částí. V první části autor čtenáře seznamuje se základními informacemi týkajícími se života na ostrově. Kromě relativně obvyklých informací (doprava, ubytování, stravování, zdravotní péče apod.) obsahuje tato sekce i autorovy zajímavé postřehy z běžného života místních obyvatel a osobní tipy a doporučení míst, která by návštěvník Srí Lanky rozhodně neměl vynechat. Druhá část publikace je věnována jednotlivým oblastem ostrova. Čtenář se zde může dozvědět nejen o nejdůležitějších atraktivitách daných oblastí, ale i o možnostech dopravy a ubytování v jejich blízkém okolí. Pro každou oblast jsou v publikaci rovněž přiloženy přehledné mapy. Poslední z částí publikace je věnována přehledu souvislostí, které potencionálnímu návštěvníkovi pomohou pochopit celkové fungování života na ostrově. Kromě obsáhlé historie Srí Lanky jsou zde k nalezení i kapitoly osvětlující náboženské smýšlení místních obyvatel, vývoj srílanského výtvarného umění a literatury a v neposlední řadě i kapitola vysvětlující trojjazyčnost země (sinhálština, tamilština, angličtina). Součástí kapitoly je i malý slovníček.

Jediné nesrovnalosti, které autorka práce při studiu této publikace zjistila, byly v cenách. Dle autorčiných zkušeností z návštěvy ostrova v roce 2018 jsou ceny za hromadnou dopravu vyšší, než je uváděno v průvodci.

4.2 CUMMINGS, Joe, CANNON, Teresa, ELLIOTT, Mark, BERKMOES, Ryan Ver. *Srí Lanka*. 10. vydání. Lonely Planet: 2006. ISBN 1-74059-975-6.

Průvodce Srí Lankou vydaný nakladatelstvím Lonely Planet je obsáhlou publikací, jež v sobě kromě informací o nejdůležitějších místech ostrova přináší i četné tipy a doporučení na ubytování a stravování v jednotlivých oblastech Srí Lanky. Publikaci je v současné době možné využít zejména pro inspiraci při plánování cesty na Srí Lanku, případně při studiu historických souvislostí týkajících se ostrova a jeho atraktivit. Ačkoliv autorka bakalářské práce věří, že v době publikování této knihy byl průvodce velice užitečný, nyní by jej potencionálním

návštěvníkům ostrova již nedoporučila. Vzhledem ke skutečnosti, že průvodce je více než deset let starý, se autorka obává, že velké množství informací, jako jsou například jízdní řády, již nebudou dnes aktuální.

4.3 KOLEKTIV AUTORŮ. *Srí Lanka, inspirace na cesty*. 3. vydání. Brno: Lingea, 2016. ISBN 978-80-7508-220-6

Kapesní průvodce nakladatelství Lingea přináší čtenářům základní informace o ostrově Srí Lanka. Kromě popisu nejdůležitějších atraktivit ostrova jsou součástí publikace i mapy jednotlivých oblastí ostrova a barevné fotografie vhodně doplňující text. I přes relativně stručné zpracování může dle autorky práce tato publikace dobře posloužit při plánování poznávací dovolené. Průvodce je logicky členěn dle umístění jednotlivých atraktivit ostrova – od Colomba, kde návštěvník svou cestu obvykle začne, přes západní pobřeží k jižní části ostrova a dále přes vnitrozemí až k úplnému severu.

Výhodu této publikace spatřuje autorka bakalářské práce především v její aktuálnosti, neboť Srí Lanka je zemí, jež stále prochází velkým vývojem.

4.4 MINISTRY OF TOURISM DEVELOPMENT AND CHRISTIAN RELIGIOUS AFFAIRS. *Sri Lanka Tourism Strategic Plan 2017 – 2020* [online]. Dostupné z: <http://www.sltda.lk/sites/default/files/tourism-strategic-plan-2017-to-2020.pdf>

Strategický plán pro rozvoj cestovního ruchu na Srí Lance 2017 – 2020 je obsáhlou koncepcí, jež čtenáře seznamuje s vizemi organizace SLTDA, jejími strategickými plány pro rozvoj cestovního ruchu a s mnohými statistickými údaji, jež jsou vázány k tomuto odvětví. Publikace je rozdělena do šesti logických celků:

- úloha státní správy a regulace,
- porozumění návštěvníkům ostrova,
- efektivní marketingová komunikace,
- rozvoj udržitelného cestovního ruchu,
- stanovení průmyslových standardů,
- zapojení místních komunit.

V koncepci je kladen velký důraz na udržitelnost cestovního ruchu a na vytvoření pozitivní image ostrova. Autorka práce oceňuje především popis konkrétních projektů, jež SLTDA plánuje v blízké budoucnosti uskutečnit. Negativum oproti tomu spatřuje v absenci informací týkajících se rozpočtu a způsobu implementace jednotlivých projektů.

5 Srí Lanka

5.1 Informační minimum

Oficiální název: Srílanská demokratická socialistická republika

Rozloha: 65 610 km²

Počet obyvatel: 22,409 mil. (odhad k červenci 2017)

Hlavní město: Colombo

Státní zřízení: republika

Úřední jazyk: sinhálština, tamilština

Měna: srílanská rupie

(Souhrnná teritoriální informace Srí Lanka; 2018)

5.2 Geografické předpoklady cestovního ruchu na ostrově Srí Lanka

Ostrov Srí Lanka, jenž svým tvarem připomíná kapku ležící ve vodách Indického oceánu, je zemí mnoha tváří. I přes své relativně malé rozměry (srovnatelné s rozměry území České republiky) nabízí širokou škálu kontrastních typů krajín. Návštěvníci ostrova tak mohou obdivovat nejen nekonečně dlouhé zlatavé pláže lemované palmami, ale i zamlžené perfektně upravené čajové plantáže či hluboké džungle, v jejichž útrokách se ukrývají divocí sloni, leopardi a nepřeberné množství vzácných ptačích druhů (Gavin; 2013:4). Jak uvádí autorský kolektiv pracovníků nakladatelství Lingea (9:2016), jedním z největších lákadel Srí Lanky je právě různorodost její krajiny. Není divu, že Srí Lanka disponuje hned dvěma přírodními památkami zapsanými v seznamu UNESCO (UNESCO World Heritage Center; 2018).

5.2.1 Reliéf

Jak již bylo výše zmíněno, reliéf Srí Lanky je opravdu pestrý. Převážná část země je tvořena pobřežními nížinami, od nichž se v jižní části ostrova zvedá centrální pohoří s nejvyšším vrcholem Srí Lanky Mt. Pidurutalagala sahajícím do nadmořské výšky 2524 m n.m. (Cummings, Canon, Elliott, Berkmoes; 2006:60). Náhorní planiny jsou známé především pro perfektně upravené čajové plantáže v oblasti Nuwara Eliya, jejichž krajinný ráz spoluutvářejí všudypřítomné burácející vodopády. Neméně zajímavé jsou však i tzv. Hortonské pláně, které návštěvníky překvapí svou atypickou vegetací. Pro jihozápadní část ostrova jsou zas charakteristické vlhké monzunové lesy s mořskými i sladkovodními mokřady.

5.2.2 Národní parky a přírodní rezervace

Jak uvádí Gavin (2013:45), ochrana přírody na Srí Lance má dlouholetou a významnou historii. Dle Cummingse, Canona, Elliotta, Berkmoese (2006:66) byly již před více než 2000 lety vybrané oblasti Srí Lanky prohlášeny za svaté, z čehož vyplýval přísný zákaz zásahu člověka do rázu krajiny. První takovouto svatou rezervací se stala oblast Mihintale, která byla dle autorů založena ve 3. století před naším letopočtem králem Devanampiyem Tissou. V současné době pokrývají chráněné oblasti téměř 15 % rozlohy ostrova a zahrnují širokou škálu terénů – od pobřežních mokřadů jihovýchodní části ostrova až po horská vřesoviště národního parku Hortonské pláně (Gavin; 2013:45).

5.2.2.1 Národní park Hortonské pláně

Národní park Hortonské pláně, jedna ze dvou zmiňovaných srílanských přírodních památek, jež byla zapsána na seznam UNESCO, leží na samém okraji centrální hornatiny. Svým vzezřením tento park připomíná do mlhy ponořenou nehostinnou skotskou krajinu, kterou by na tropickém ostrově očekával jen málokdo (Lingea; 2016:54). Pásky mlžného lesa s typickými deštníkovitými stromy zvanými *keena* se střídají se skalnatými výběžky porostlými mechy a lišejníky (Gavin; 2013:246). V parku jsou také dále k vidění četná vřesoviště a území zarostlá rudě kvetoucími rododendrony.

Co se týče zvěře, Hortonské planiny jsou jedním z nejlepších míst na ostrově pro pozorování vzácných druhů horských ptáků (Gavin; 2013:246). Při troše štěstí zde člověk může spatřit do žluta zbarvené bulbuly, srílanské lejsky či orly horské (Cummings, Canon, Elliott, Berkmoes; 2006:206). Ze savců jsou dle autorů nejviditelnějšími zvířecími obyvateli parku indiští sambaři, jež svým zjevem připomínají urostlejšího jelena lesního.

Nejčastějším cílem výprav do národního parku je ovšem bezesporu vyhlídka zvaná World's End (Konec světa). Jedná se o dramatický skalní sráz s hloubkou až 880 metrů, který prudce klesá dolů do nížinných planin a nabízí tak svým návštěvníkům úžasné panoramatické scenérie (Cummings, Canon, Elliott, Berkmoes; 2006:205).

5.2.2.2 Národní park Sinharaja

Další ze srílanských přírodních památek, jež je zapsána na seznamu světového dědictví UNESCO, je tropický deštný prales Sinharaja nacházející se v jihozápadní části ostrova cca 130 km od Colomba (Národní parky světa; 2019). Jedná se o jediný neporušený pás tropického pralesa na ostrově, v jehož útrokách se ukrývá neuvěřitelných 830 endemických druhů rostlin a zvířat (Gavin; 2013:269).

Ve věčně vlhkém pralese se na zemi proplétají exotické kapradiny, po kmenech obrovských stromů se popínají liány a koruny stromů vytvářejí téměř nepropustný baldachýn (Gavin; 2013:269). Právě hustota zdejší vegetace a výška klenby stromů nabízí vhodné útočiště mnohým druhům zvěře. Mezi nejčastěji viděné savce patří opice hulman rudolíci a velké množství nejrůznějších druhů veverek (Gavin; 2013:269). Prales však v sobě ukrývá i značnou populaci vzácných kočkovitých šelem. Šťastlivci tak zde mohou spatřit levharta skvrnitého, případně kočku cejlonskou či kočku rybářskou (Světadíly; 2019).

V národním parku je možné se pohybovat pouze v doprovodu zkušeného průvodce, který návštěvníky provede jednou ze tří pěších stezek, jež pralesem procházejí (Světadíly; 2019).

5.2.2.3 Národní park Yala

Nejnávštěvovanějším a údajně nejkrásnějším národním parkem Srí Lanky je však rezervace Yala nacházející se v jihovýchodní části ostrova (SLTDA; 2017). Yala je známá především hustou koncentrací levhartů skvrnitých, která se řadí mezi nejvyšší na světě (Lingea; 2016:42). Častěji jsou však v rezervaci viděni divocí sloni, a to převážně v období sucha zhruba od května do srpna, kdy se přicházejí napít ke zdejším lagunám (Gavin; 2013:188). Rovněž se zde ve velkém počtu vyskytují krokodýli a velké množství nejrůznějších druhů ptáků.

5.2.3 Pláže a podmořský svět

Písečné pláže lemované palmami jsou jedním z hlavních lákadel ostrova. Dle Bandarala a Ratnayake (2015:43) průměrně tráví zahraniční návštěvníci Srí Lanky téměř polovinu času své dovolené (7-8 dní) právě v přímořských letoviscích. Kromě očekávané relaxace a perfektních podmínek k surfingu však srílanská přímořská letoviska nabízejí mnohem více. Migrační trasy velryb vedoucí kolem jižního a východního pobřeží ostrova dělají z ostrova jedno z nejlepších míst na světě pro pozorování plejtváků obrovských (Gavin; 2013:436). Kromě velryb jsou v okolí ostrova k vidění i početné skupiny delfínů dlouholebých, nebojácných zvířat, která se ve vlnách rádi předvádějí (Gavin; 2013:437). V neposlední řadě stojí za zmínku výskyt obrovských mořských želv, které na ostrov připlouvají klást svá vejce.

5.3 Kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu na ostrově Srí Lanka

Dlouhá historie Srí Lanky, během níž se na ostrově vystřídalo hned několik národů a náboženství, za sebou nechala zajímavou stopu v podobě neuvěřitelného množství historických kulturních památek. Počátky sinhálské civilizace jsou datovány již do 3. století př. n. l., kdy se z ostrova stalo středisko buddhistických poutí a vzdělanosti (Gavin; 2013:396). Buddhismus

ostatně silně ovlivňuje náboženské smýšlení obyvatel ostrova i dnes (Lingea; 2016:11). Kromě buddhistických památek jsou na ostrově ve velkém počtu k nalezení i památky hinduistické, a to především v severní části země, která je většinou obývána Tamilci, druhou nejpočetnější etnickou skupinou žijící na ostrově (Lingea; 2016:10).

Náboženské památky ovšem nejsou jedinými pamětihodnostmi, jež v sobě země ukrývá. Ve vnitrozemí Srí Lanky jsou k nalezení ruiny královských měst odhalující vyspělost pradávných sinhálských rodů, koloniální stavby z 16. století, jež odkazují na období portugalské a pozdější holandské nadvlády a v neposlední řadě perfektně udržované čajové plantáže, jež připomínají dobu kolonizace ostrova britskou Východoindickou společností na počátku 18. století (Gavin: 2013:405).

V současné době je celkem 6 kulturních památek Srí Lanky zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO. Těmito památkami jsou: starověké město Polonnaruwa, starověké město Sigiriya, svaté město Anuradhapura, svaté město Kandy, staré město Galle a jeho opevnění a zlatý chrám Dambulla (UNESCO World Heritage Center; 2018).

5.3.1 Kulturní trojúhelník

Památky tzv. kulturního trojúhelníků jsou součástí snad každého itineráře poznávacího zájezdu na Srí Lanku (EXIMtours, 2019; FIRO-tour; 2019; CK SEN, 2019; CK Kudrna, 2019; CK Mundo, 2019). Jedná se o suché území centrální vysočiny ostrova, jež je pomyslně vymezeno třemi slavnými sinhálskými starobylými městy: Anuradhapura, Polonnaruwa a Kandy (Lingea; 2016:61).

5.3.1.1 Anuradhapura

Anuradhapura, severní vrchol tzv. Kulturního trojúhelníku, byla po více než tisíc let hlavním městem ostrova a pilířem sinhálské kultury (Gavin; 2013:319). Jedná se o nejstarší, dnes již rozpadlé klášterní město, v jehož útrokách se nalézají monumentální dagoby (kopulovité náboženské stavby), jež lze co do velikosti řadit k největším architektonickým počínům své doby (Gavin; 2013:319).

5.3.1.2 Polonnaruwa

Mnohem mladším, ovšem neméně významným městem, je královská Polonnaruwa, jejíž největší rozkvět je datován mezi 11. a 12. století (China Tours; 2019). Rozsáhlé pozůstatky tohoto města zprostředkovávají fascinující seznámení se středověkou sinhálskou kulturou.

V komplexu jsou k vidění zchovalé ruiny paláců a svatyní, nádherné buddhistické sochy a pozůstatky vodních nádrží (Cummings, Canon, Elliott, Berkmoes; 2006:237).

5.3.1.3 Kandy

Kandy, město ležící v nitru ostrova uprostřed zelených kopců, je bezesporu současným hlavním centrem sinhálské kultury (Gavin; 2013:205). V centru města při kraji uměle vytvořeného jezera Kandy se nachází nejvýznamnější buddhistická svatyně v zemi zvaná Chrám Buddhova zubu, v jehož útrobách je uložen legendární Buddhův zub, jež byl údajně do Kandy přivezen v průběhu 16. století (Gavin; 2013:211). Kandy je rovněž místem, kde se každoročně koná nejvýznamnější srílanská slavnost Esala Perahera. Během této slavnosti se město rozzáří barvami a ulice jsou zaplaveny procesím hudebníků, tanečníků, polykačů ohně a desítkami nádherně ozdobených slonů (Schlindenbuch; 2001).

5.3.2 Sigiriya

Další pozoruhodnou srílanskou kulturně-historickou památkou je Sigiriya („Lví skála“), nedobytně vyhlížející pevnost postavená na vrcholu 200 m vysoké rulové skalní hory ležící v srdci Kulturního trojúhelníku (Gavin; 2013:297). Pevnost byla vybudována v průběhu 5. století králem Kassapou, jenž se ujal sinhálského trůnu po vraždě svého otce (Lingea; 2016:64). Vzhledem k těmto událostem skončila Kassapova vláda velice neslavně a pevnost zůstala po jeho smrti opuštěna (Gavin; 2013:297). Dnešní Sigiriya nabízí návštěvníkům prohlídku celého sigirijského komplexu, jehož součástí jsou rozsáhlé vodní zahrady nalézající se dole pod skálou, stezka vedoucí vzhůru k pevnosti nabízející pohled na nejslavnější srílanské nástěnné malby zachycující polonahé krásky a na tzv. zrcadlovou stěnu - zářivě vyleštěný povrch skály, který je popsán stovkami starobylých vzkazů, jež zde zanechali návštěvníci před mnoha a mnoha lety, a v neposlední řadě ruiny samotné pevnosti na vrcholu skalní hory (Cummings, Canon, Elliott, Berkmoes; 2006:235).

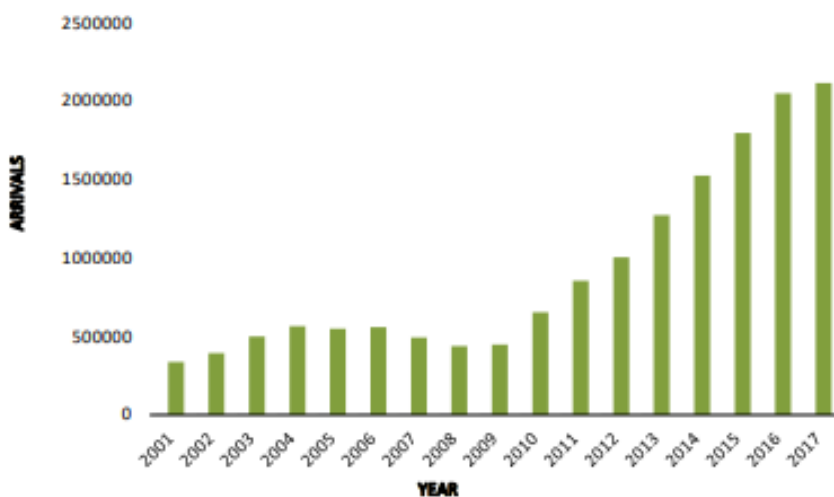
5.3.3 Nuwara Eliya a čajové plantáže

Nejsignifikantnějším odkazem období britské kolonizace ostrova je bezesporu nejvýše položené město Srí Lanky zvané Nuwara Eliya a jeho blízké okolí. Toto město, které leží v srdci nádherné krajiny známé především pro rozsáhlé čajové plantáže, bývá díky svým viktoriánským architektonickým prvkům trefně označováno za srílanskou „Malou Anglii“ (Lingea; 2016:53).

Ačkoliv období britské nadvlády již dávno skončilo, výroba čaje zůstala nepostradatelnou součástí zdejší ekonomiky (Gavin; 2013:245). Návštěvníci ostrova tak mohou dodnes obdivovat udržované čajové plantáže a účastnit se prohlídek místních továren na zpracování čaje, které jsou od dob britské kolonizace stále v provozu (Lingea; 2016:54).

6 Cestovní ruch na Srí Lance

Srí Lanka se v posledních letech stává velice populární turistickou destinací, u níž lze každoročně sledovat strmý nárůst přijíždějících zahraničních návštěvníků. Dle nejaktuálnějších statistik vydaných organizací SLTDA navštívilo v roce 2017 Srí Lanku téměř 2,1 milionu zahraničních návštěvníků, což je přibližně pětkrát více, než tomu bylo před deseti lety. V témže roce se tito návštěvníci na Srí Lance zdržovali v průměru 10,9 dne a jejich celkový objem výdajů činil 3,91 miliard dolarů (SLTDA; 2017). Není se tedy čemu divit, že cestovní ruch se na Srí Lance stal jednou z nejvýznamnějších ekonomických činností. V současné době jej lze označit za třetí nejvýdělečnější odvětví, které tvoří 11,6 % celkového HDP a zaměstnává téměř 10 % obyvatel tohoto ostrova (SLTDA; 2017).

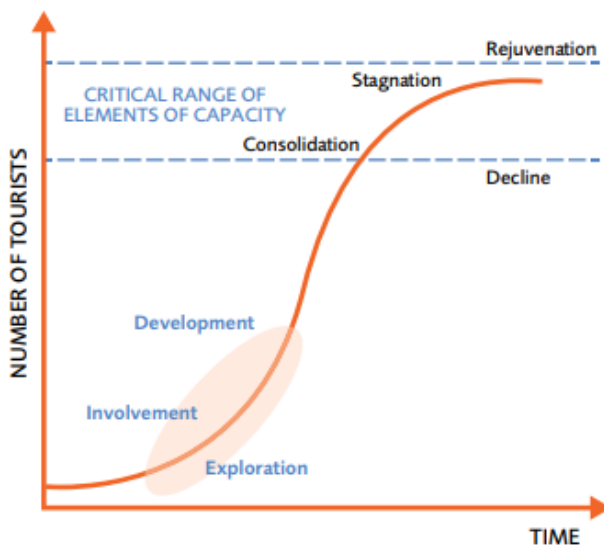

Graf 1, Vývoj příjezdového cestovního ruchu na Srí Lance 2001 – 2017

Zdroj: Annual Statistical Report 2017

Ještě začátkem roku 2019 se dle mnohých indicií očekávalo, že rychlý růst cestovního ruchu bude pokračovat i v nadcházejících letech. Otázka udržitelnosti cestovního ruchu tak pro srílanskou vládu byla stěžejní. Se stále se zvyšujícími počty přijíždějících návštěvníků bylo dle SLTDA (2017) potřeba eliminovat negativní dopady na životní prostředí, jež by mohly být s dalším rozmachem cestovního ruchu na ostrově spojeny, zajistit kvalifikovanou pracovní sílu, jež by návštěvníkům ostrova poskytovala kvalitní služby a produkty odpovídající mezinárodním standardům, a v neposlední řadě zapojit do cestovního ruchu lokální komunitu, díky nimž si návštěvníci budou moci vychutnat autentické zážitky.

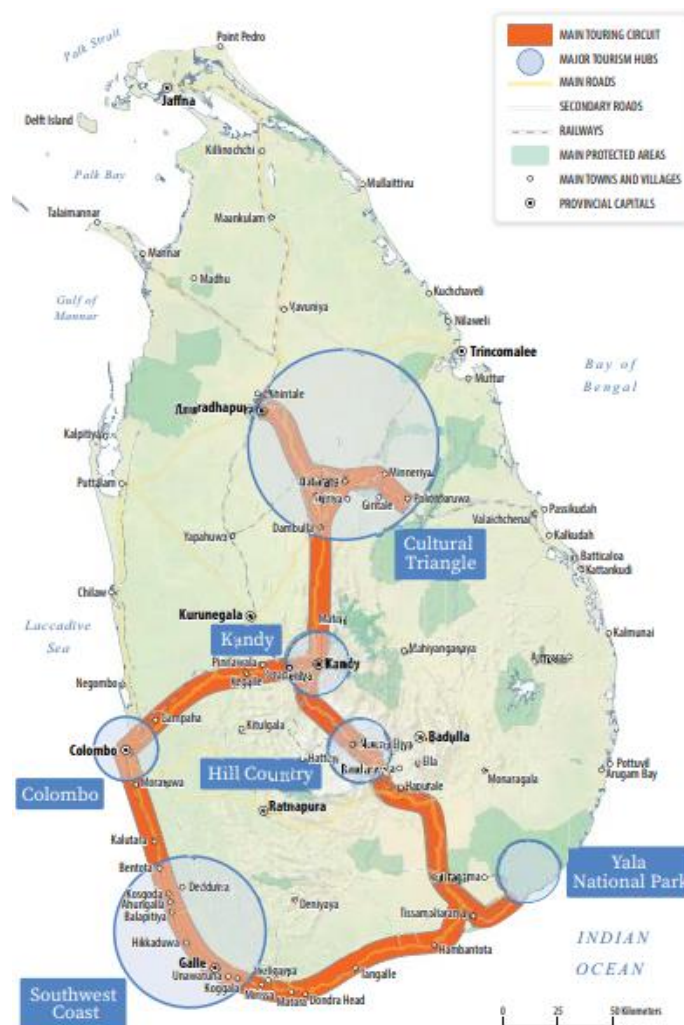
V rámci strategických plánů pro rozvoj cestovního ruchu na Srí Lance byla organizací SLTDA zpracována studie poukazující na vývoj ostrova coby turistické destinace. Dle této studie se Srí Lanka nacházela na pomyslném kritickém rozcestí (dle Butlerova konceptu životního cyklu destinace na pomezí mezi fázemi vtažení a rozvoje), kde se rozhoduje, jakým směrem se bude vývoj cestovního ruchu na ostrově dále ubírat, viz obr. 2. Tento vývoj nicméně neblaze poznamenaly teroristické útoky v dubnu 2019, více viz kapitola 6.1.

Obrázek 2, Koncept životního cyklu destinace Srí Lanka

Zdroj: Sri Lanka Strategic Touristic Plan 2017 – 2020

Dle studie SLTDA (2017) cestuje více než 85 % návštěvníků Srí Lanky na ostrov s vidinou odpočinkové dovolené. Relaxace na pláži, návštěva kulturně-historických památek a pozorování exotických zvířat patří mezi nejčastější způsoby trávení času zahraničními návštěvníky. Dle SLTDA má však tato nabídka potencionálních turistických aktivit značné nedostatky. SLTDA kritizuje především nerovnoměrné rozmístění turistických oblastí, v nichž bývají výše zmíněné aktivity nejčastěji provozovány, nedostatečnou pestrost nabízených možností turistického vyžití a v neposlední řadě i relativně nízkou úroveň nabízených služeb, jež sráží jejich cenu (SLTDA; 2017).

Obrázek 3, Hlavní turistické oblasti ostrova Srí Lanka

Zdroj: Sri Lanka Strategic Touristic Plan 2017 – 2020

Pro zachování kýženého vývoje cestovního ruchu na ostrově si SLTDA klade do budoucna následující cíle:

- rozšíření cestovního ruchu do nových oblastí,
- rozšíření nabídky služeb cestovního ruchu,
- zkvalitnění nabídky služeb cestovního ruchu.

6.1 Současný stav cestovního ruchu na Srí Lance

Vzhledem k různorodé nabídce atraktivit, celoroční možnosti cestování a přátelskému přístupu místních obyvatel k návštěvníkům ostrova byla Srí Lanka na konci roku 2018 jmenována magazínem Lonely Planet nejlepší destinací cestovního ruchu pro rok 2019 (Lonely Planet, 2019).

I přes veškeré prognózy byl však v tomto roce zaznamenán prudký pokles příjezdů zahraničních turistů, a to kvůli dubnovým teroristickým útokům. Ačkoliv ministerstva zahraničních věcí své obyvatele od cest na Srí Lanku obecně neodrazují, doporučuje se zvýšená opatrnost (Lonely Planet, 2019). Ministerstvo zahraničních věcí ČR upozorňuje vzhledem k hrožícím dalším útokům na výjimečný stav v zemi (prozatím prodloužen do 21. 8. 2019) a doporučuje se vyhýbat místům s vysokou koncentrací osob (tržiště, kostely a mešity) (MZV ČR, 2019).

Pokles příjezdového cestovního ruchu na Srí Lance je vyčíslen na webových stránkách SLTDA (2019), více viz tab. 1.

MĚSÍC	Počet zahraničních turistů v r. 2018	Počet zahraničních turistů v r. 2019
Duben	180 429	166 975
Květen	129 466	37 802
Červen	146 828	63 072

Tabulka 1, Příjezdový CR na Srí Lance

Zdroj: SLTDA Monthly Tourist Arrivals Reports 2019 (online)

Problém, který teroristický útok v oblasti vyvolal, může znamenat brzdu v rozvoji udržitelného cestovního ruchu v destinaci vzhledem ke sníženým příjmům z cestovního ruchu a ztrátám drobných i velkých podnikatelů a investorů. Na ostrově se jedná o první větší problém v rámci cestovního ruchu od konce občanského konfliktu v roce 2009. Před ním se takovým problémem stala přírodní katastrofa – ničivá vlna tsunami v roce 2004.

6.2 Udržitelný cestovní ruch na Srí Lance

U méně rozvinutých zemí se lze často setkávat s ideou mezinárodního cestovního ruchu jako klíčem k rozvoji státní ekonomiky, přílivu cenných deviz a k tvorbě nových podnikatelských příležitostí a pracovních míst. Mnoho z těchto zemí se ovšem mylně domnívá, že největší benefity pro rozvoj země poplynou z provozu luxusních hotelových rezortů, a to i přes jejich financování zahraničními investory (Rajapakse; 2018). Jak ovšem Rajapakse (2018) uvádí, tyto projekty z velké části podléhají tzv. trickle-down efektu, kdy se jejich prosperita šíří od horních vrstev směrem ke spodním a místní komunity tak z jejich provozu získávají naprosté minimum. Tyto rezorty navíc představují ohromnou zátěž pro životní prostředí dané destinace.

Ministerstvo pro rozvoj cestovního ruchu na Srí Lance v čele s organizací SLTDA si je této problematiky vědomo, a tak svou strategii rozvoje CR staví dle svých slov především na vizi jeho udržitelnosti, a to nejen z pohledu šetrného využívání přírodního a kulturního bohatství

ostrova, ale i z pohledu pozitivního rozvoje státní ekonomiky a společnosti (SLTDA; 2017). Dle Rajapakse (2018) stojí rozvoj udržitelného cestovního ruchu především na vhodném zapojení místních komunit, neboť právě lidé žijící v bezprostřední blízkosti turistických destinací mají největší zájem o jejich ochranu a uchování autentického prostředí.

V rámci strategického plánování rozvoje udržitelného cestovního ruchu vydala organizace SLTDA obsáhlou koncepci, v níž jsou mimo jiné definovány konkrétní připravované projekty, jež by se měly uskutečnit do roku 2025.

6.2.1 Připravované projekty SLTDA

Veškeré dále uvedené informace týkající se připravovaných projektů organizace SLTDA jsou čerpány ze Strategického plánu pro rozvoj cestovního ruchu na Srí Lance 2017 – 2020, není-li uvedeno jinak.

6.2.1.1 Ekologický poznávací okruh

Srí Lanka má díky svým rozmanitým přírodním podmínkám velký potenciál stát se jednou z předních ekoturistických destinací. Dle strategického plánu SLTDA by Srí Lanka měla do roku 2025 představit turistům tzv. „Ekologický poznávací okruh“, který by návštěvníkům ostrova umožnil poznat takové formy cestovního ruchu, jež zdůrazňují ekologicky šetrný vztah k přírodnímu prostředí. Unikátním prvkem tohoto okruhu by kromě provázanosti jednotlivých zastávek byla i oficiální ekologická certifikace veškerých nabízených služeb a produktů, jež by deklarovala skutečný zájem o eliminaci negativních dopadů cestovního ruchu na území tohoto ostrova. Srílanský ekologický poznávací okruh by se tak stal prvním svého druhu v celé Asii.

V rámci itineráře daného okruhu by dle SLTDA (2017) mělo být bezesporu zahrnuto ubytování s LEED certifikací v Sinharaje Ecolodge, v jednom z nejstarších deštných pralesů na světě (viz kapitola 5.2.2.2 této bakalářské práce). Program Sinharaja Ecolodge neposkytuje pouze ubytování turistům, ale především pečuje o životní prostředí, ochraňuje ohrožený deštný prales, vede osvětovou kampaň a integruje místní komunitu do procesu udržitelného rozvoje oblasti (Rainforest Ecolodge; 2019). Součástí tohoto programu je i nezávislé průběžné hodnocení environmentální a socioekonomické udržitelnosti a formulování obecných standardů pro ekoturismus celého ostrova. Komunita pracovníků na čajové plantáži, kteří jsou obyvateli této oblasti, žila před spuštěním projektu v izolaci s velmi špatnými životními podmínkami. Program Sinharaja Ecolodge pracuje kromě vedení místních obyvatel k ekologickému chování a udržitelnosti i na zlepšení jejich životních podmínek. Komunita 37 místních rodin byla

zaměstnána na čajových plantážích v rámci projektu a vzdělána v tradičních technikách, se kterými nebyla do té doby obeznámena (Rainforest Ecolodge; 2019).

Dále by itinerář měl dle SLTDA (2017) zahrnovat ubytování v malých stanových kempech na území národních parků, a zároveň i ubytování v tradičních srílanských vesnicích, kde by si účastníci mohli vyzkoušet přípravu tradičních národních pokrmů, případně navštívit kurz ayurvédských masáží. Dalšími potencionálními destinacemi, které by měly být v poznávacím okruhu zahrnuty, jsou Deniyaya, Ella, Bandarawela a Haputale.

Ekologický poznávací okruh by měl být dále ozvláštněn o do budoucna plánované aktivity, kterými jsou například baldachýnové stezky v korunách stromů tropického deštného pralesa, naučné stezky v divočině a další podobné aktivity tzv. měkkého dobrodružného cestovního ruchu. V rámci národních parků by zase mohla být vystavěna výzkumná centra pro pozorování endemických druhů ptáků, slonů, leopardů a opic. Tato centra by fungovala ve spolupráci s lokálními a mezinárodními univerzitami a nabízela by možnost organizace dobrovolnických projektů, čímž by podpořila další ze současných trendů cestovního ruchu. V neposlední řadě by byly účastníkům poznávacího okruhu nabízeny lokálně vyráběné produkty coby upomínkové předměty (SLTDA, 2017).

Pro zefektivnění práce destinačního managementu by nejdůležitější místa celého okruhu měla být pokryta wifi připojením. Přími aktéři podnikající v rámci tohoto okruhu by tak ve spolupráci s místními obyvateli mohli nabízené ekologicky šetrné služby a produkty prezentovat na sociálních sítích. Dalším důležitým prvkem tohoto okruhu by mělo být i jednotné logo, jež by vytvářelo příznivou image Srí Lanky, coby ekologicky smýšlející země (SLTDA, 2017).

6.2.1.2 Srílanské pobřežní pevnosti

V blízkosti srílanského pobřeží se nachází téměř 30 pevností, jež v průběhu historie bránily ostrov před nepřátelskými nájezdníky. Nejstarší z pevností jsou staré až 1500 let a představují tak unikátní srílanské národní kulturní dědictví.

Pobřežní umístění pevností nabízí možnost vytvoření nabídky tzv. mini-plaveb, které by se mohly stát novým poznávacím symbolem ostrova. Kromě vytvoření této nabídky plánuje instituce SLTDA i výstavbu nových kulturních atraktivit, jež by byly v přímé historické spojitosti s vybranými pevnostmi, a jež by pomohly plánovaný projekt dále financovat. Příkladem takovýchto atraktivit může být například výstavba muzea srílanské válečné historie, které by mohlo být částečně umístěno v pevnosti Hammenheil, jež se nalézá se na malém

ostrově při severním pobřeží ostrova, a částečně v jejím blízkém okolí na pevnině (obdobně jako je tomu v muzeu při pevnosti Alcatraz v San Francisku).

Cílem tohoto projektu je ochrana důležitých historických budov společně s jejich vhodným ekonomickým využitím. V další řadě by tento projekt mohl podnítit turisty k navštívení periferních oblastí, které jsou zejména na severu ostrova turisticky spíše opomíjeny (SLTDA, 2017).

Z finančního hlediska se jedná o velice náročný projekt, neboť vyžaduje nejen zajištění dobrého technického a estetického stavu pevností, ale i zajištění proškoleného personálu, jenž by návštěvníky informoval o pestré historii pevností. Dále je zapotřebí výroba a instalace značení, infotabulí a dalších propagačních materiálů (SLTDA, 2017).

6.2.1.3 Ostrovy v okolí poloostrova Jaffna

Ačkoliv jsou ostrovy v okolí poloostrova Jaffna v současné době turisticky navštěvovány spíše sporadicky, jejich břehy nabízejí možnost prozkoumat unikátní mořský život. Organizace SLTDA zde plánuje vystavět ubytovací jednotky na vodních pontonech, které by podpořili lokální architektonický ráz více než velké hotelové komplexy. Návštěvníkům by zde pak mohly být nabízeny nejrůznější ekologicky šetrné aktivity měkkého cestovního ruchu, kterými je například kajaking, rekreační rybaření či potápění.

Dále by zde mohla být vybudována nabídka cestování po jednotlivých ostrovech v rámci celodenních výletů, které by byly zajišťovány renovovanými rybářskými čluny, případně na zakázku vytvořenými houseboaty či výletními loděmi. Na pobřeží by bylo v tomto případě zapotřebí postavit přístav a dvě mola. Plánovanému projektu by dále na významnosti dodala výstavba výzkumných center, především výstavba výzkumného centra na ostrově Delft, kde se volně vyskytují divocí koně (SLTDA, 2017).

Návštěvníci této oblasti by si zde v neposlední řadě mohli dle SLTDA (2017) dále vychutnat srílanskou přímořskou kuchyni v malých restauracích, jež by byly provozovány místními obyvateli. Z projektu by tak finančně profitovaly především místní komunity.

6.2.1.4 Konferenční a exhibiční prostory v Colombu

Colombo, hlavní město Srí Lanky, má díky své snadné dostupnosti z mezinárodního letiště BIA a současně probíhající výstavbě čtyřhvězdičkových a pětihvězdičkových hotelů vysoký potenciál stát se světově významnou destinací pro kongresový a incentivní cestovní ruch (SLTDA, 2017). Ačkoliv je v asijských státech konkurence v tomto odvětví velice vysoká,

SLTDA věří, že pozice ostrova by mohla přilákat především nedaleký indický trh. Proniknutí do světa kongresového a incentivního cestovního ruchu by pro Srí Lanku znamenalo především přísun bohaté klientely a možnost vyvážení sezónnosti cestovního ruchu.

V současné době Srí Lanka disponuje konferenčními prostory s nejvyšší možnou kapacitou 1600 lidí. Vizí SLTDA je vybudování nového konferenčního centra s nejmodernějším hi-tech zvukovým i obrazovým vybavením, jež by mohlo uvítat až 8000 návštěvníků.

Vzhledem k výši počátečního kapitálu, jenž by byl pro uskutečnění tohoto projektu zapotřebí, je však nejprve nutné provést podrobnou analýzu návratnosti a výnosnosti této potencionální investice.

6.2.1.5 Náboženský a spirituální cestovní ruch

Srí Lanka v sobě ukrývá nepřeberné množství svatyní a chrámů odkazujících na důležitost náboženství v životě místních obyvatel. Jen málokterý turista navštíví ostrov, aniž by nahlédl alespoň do jednoho z nich. Vzhledem k rozmanitému spektru náboženství, jež obyvatelé této země vyznávají, navrhuje SLTDA sestavení nabídky tematických balíčků, jež by zahrnovaly okruhy po nejvýznamnějších náboženských pamětihodnostech ostrova. Každý balíček by se vždy týkal jednoho náboženství, přičemž by si návštěvníci mohli dle náročnosti trasy vybírat z balíčků trvajících od 5 do 14 dnů.

Příkladem jednotlivých balíčků by mohly být následující trasy:

- buddhistický balíček – Sri Pada, Kandy, Mihintale, Anuradhapura, Sri Maha Bodiya, Polonnaruwa, Tissamaharamaya, Kataragama,
- hinduistický balíček – Adamova hora (Sivanolipatha Malai), Kataragama, Chrám Koneswaram, horké prameny Keerimalai,
- islámský balíček – Adamova hora (Al-Rohun), Červená mešita v Colombu,
- křesťanský balíček – Adamova hora, Wolfendhalský kostel, poutní kostel Madhu

(SLTDA, 2017).

Součástí jednotlivých balíčků by mohly být i doplňující služby týkající se kurzů meditace, ajurvédských rituálů a pokladů místní kuchyně.

Díky tematickým balíčkům by se mohly dostat do povědomí návštěvníků i doposud méně známé náboženské památky, kterými je například nejvyšší Buddhova socha v jižní Asii, jež se

nachází v Matugamě, či nejstarší buddhistický klášter Srí Lanky v Girihadu Seya (SLTDA, 2017).

Vzhledem k již existující popularitě návštěv náboženských pamětihodností ostrova je tento projekt vnímán jako velice snadno uskutečnitelný.

6.2.1.6 Východní pobřeží Srí Lanky

Východní pobřeží Srí Lanky, stejně tak jako její severní cíp, patří k nejméně navštěvovaným částem ostrova. Východní část ostrova má ovšem potenciál poskytovat stejně kvalitní služby jako turisticky vyhledávaný západ. Navíc je zde slunečné počasí v měsících, kdy je západní pobřeží ostrova sužováno deštivými monzunami, což nahrává vzniku celoročního cestovního ruchu na ostrově neomezeného sezónními výkyvy.

SLTDA spatřuje příležitost rozvoje udržitelného cestovního ruchu v této části ostrova především v možnosti využít neexistující koncepce destinace spolu s absencí velkých investorů v této oblasti. SLTDA plánuje pro výstavbu nové infrastruktury oslovit především domácí investory, kteří by podporovali lokální zásobování a podpořili by tak i místní zaměstnanost a ekonomiku.

Doposud turisticky nedocenená místa jako je Trincomalee, Batticaloa či Ampara by se mohly stát hlavními turistickými lákadly ostrova, podobně jako jsou tomu pobřežní města jihozápadu, s nimiž jsou tyto destinace srovnatelné. Ve městě Batticaloa SLTDA plánuje renovaci holandské pevnosti a vybudování turisticky atraktivní čtvrti uvnitř jejích hradeb s luxusním ubytováním, restauracemi, kavárnami a dalšími službami. V Trincomalee by zas měla vzniknout přímořská promenáda pro turisty s restauracemi, obchody a možnostmi ubytování. Passikudah, město zaměřené na pozorování kytovců a nabídku vodních aktivit na plážích, by se podle plánu mělo rozrůst o turistickou rodinnou rekreační zónu se zábavním parkem, hudební produkcí, prostorem pro konání akcí a restauracemi. Okolí Arugam Bay a regionu Ampara by zas turisty lákalo na návštěvu národních parků, jež jsou v tuto chvíli turisty spíše opomíjeny.

Na sever od Passikudah by se oblast soustředila především na bohatší klientelu vyhledávající luxusnější pláže, oblast na jih od Batticaloa by zas nabízela vyžití pro nízkonákladové turisty a dobré podmínky pro surfing.

6.2.1.7 Starověké vodní nádrže

Po celém ostrově a zejména pak v oblasti kulturního trojúhelníku (viz kapitola 6.3.1 této práce), na níž by se tento projekt primárně zaměřil, se nachází téměř 30 000 vodních nádrží zvaných

wewy, starých více než 2 000 let. Starověké vodohospodářství ostrova je jedinečným rysem a významnou historickou památkou, která již nyní láká mnoho návštěvníků – nejznámější vodohospodářská památka v systému wew se nachází v komplexu skalního města Sigiriya a okolních nádrží.

Kaskádový systém wew v suché oblasti Srí Lanky, nazývaný místními obyvateli též Ellangawa, byl roku 2018 zařazen do seznamu Globálně významného agrikulturního dědictví, který sestavuje Organizace spojených národů (Irugalbandara; 2018). Do seznamu jsou zařazovány krajiny jedinečné estetické hodnoty, které v sobě kombinují agrikulturní biodiverzitu, odolný ekosystém a cenné kulturní dědictví. Tyto systémy agrikulturního dědictví obvykle poskytují obživu řadě místních menších farmářů a jsou ohroženy mnoha faktory, kterými jsou například změny klimatu, omezené přírodní zdroje a opouštění tradičních agrikulturních postupů (SLTDA, 2017). Srílanský kaskádový systém nádrží byl zařazen do toho seznamu jako jedinečný starověký systém uchovávání, transportování a zužitkování vody z dočasných či krátkodobých pramenů ve velmi suché oblasti ostrova, který vznikl a byl zdokonalován po dobu dvou tisíciletí (Irugalbandara; 2018). Tato jedinečná technologie pokrývá nezvykle velké území a prokázala se v průběhu věků jako vysoce odolná proti přírodním katastrofám jako jsou sucha, epidemie, povodně a cyklony. Na její existenci jsou závislé celé ekosystémy - okolí wew vykazuje značnou biodiverzitu a systém také poskytuje významnou pomoc rurálním oblastem, které by jinak vzhledem k častým sociopolitickým výkyvům na ostrově mohly trpět (Food and Agriculture Organization of the UN, 2018).

Projekt SLTDA plánuje nabídnout novou turistickou trasu kulturním trojúhelníkem zahrnující starověké wewy, nově vzniklá související muzea jako například Rajata Hydraulics Civilization Museum a dále také méně turisticky vytižené přírodní i kulturní atraktivity. Oblasti, které by se nově staly cílem turistů, zahrnují Kaudullu, Giritale, Minneriyu a Mannar se svou Obří nádrží, která je vhodná pro pozorování ptáků.

7 Praktická část

7.1 Řízený rozhovor s odborníkem

Řízený rozhovor s odborníkem na cestovní ruch ze srílanské kanceláře SLTDA, panem Chamindou Munasinghe, byl veden formou e-mailové komunikace na začátku července 2019 na základě zaslané žádosti autorky bakalářské práce. Znění žádosti a celého rozhovoru je uvedeno v příloze. Rozhovor se týkal především doplňujících detailů již zjištěných informací o plánovaných projektech SLTDA. Otázky byly připraveny s ohledem na zodpovězení výzkumných otázek č. 1 a 2.

Jak daleko jste nyní s přípravou plánovaných projektů a nevyskytly se nějaké potíže?

Chamindou Munasinghe v rámci rozhovoru uvedl, že žádný ze sedmi projektů uvedených ve strategickém plánu SLTDA není v současné době plně uveden do provozu. Projekt spojený s výstavbou konferenčních a exhibičních prostor v Colombu byl vzhledem k finančním problémům a nejisté výnosnosti zrušen a namísto něj se nyní uvažuje o kompletní rekonstrukci stávajícího konferenčního centra (viz další otázka). K potížím během příprav projektů se pracovník SLTDA blíže nevyjádřil ani po zopakování dotazu.

Začala již konstrukce nového Colombského konferenčního a výstavního centra nebo byl tento plán zrušen (Pokud ano, z jakých důvodů)?

Navzdory plánům zahájit výstavbu konferenčního centra v roce 2019 nebylo dle Chamindoua Munasinghe k tomuto kroku přistoupeno. Po úvodních přípravách finančních rozpočtů a shánění investorů bylo od plánu výstavby zbrusu nového konferenčního centra upuštěno a v současné době se připravuje náhradní řešení úpravy existujícího konferenčního centra v Colombu na moderní prostory, které by splňovaly nároky zahraničních (především jihoasijských) klientů.

Plánujete v těchto projektech více zapojit místní komunity, aby mohly profitovat z cestovního ruchu ve své oblasti? (Pokud ano, ve kterých projektech a jak?)

V samém začátku odpovědi na tuto otázku se Chamindoua Munasinghe rozepsal o již fungujícím projektu Sinharaja Ecolodge. Podotýká, že zapojení místních komunit tak, jako je v tomto projektu, není v plánovaných projektech udržitelného cestovního ruchu prioritou. Chamindou Munasinghe upozorňuje, že projekt Sinharaja Ecolodge vznikl již před přípravou plánu ekologického okruhu a představuje pouze jedno z jeho zastavení na tematické ekologické

cestě. V případě Sinharaja Ecolodge se dle odborníka SLTDA jedná o velice důkladnou integraci komunity, kterou by bylo velice obtížné do plánovaných projektů začlenit.

I přesto však SLTDA počítá s tím, že místní komunity budou z připravovaných projektů profitovat právě vzhledem k charakteru své udržitelnosti. Dle Chamidoua Munasingha v oblastech s rozvinutým cestovním ruchem stoupá životní úroveň nejen ve smyslu občanské vybavenosti, ale rozrůstají se zde i možnosti na trhu práce. Cestovní ruch rovněž nově otevírá pracovní příležitosti místním ženám, jejichž možnosti pracovního uplatnění na ostrově jsou dle pracovníka SLTDA stále relativně limitované.

Plánuje SLTDA upřednostňovat v projektech především domácí investory nebo se v těchto projektech objeví i zahraniční investice?

Chaminda Munasinghe uvedl, že vzhledem k povaze chystaných (i již rozpracovaných) projektů je navázána spolupráce především se zahraničními investory. S čistě domácími investory (vládními i soukromými) je počítáno v projektu východního pobřeží, a to pro výstavbu promenády v Trincomalee a rodinného zábavního centra v Passikudah.

Příkladem projektu, u něhož je spoléháno především na zahraniční investory, je projekt spojený s rozvojem cestovního ruchu v okolí pobřežních pevností. Chaminda Munasinghe zmiňuje, že velkým lákadlem pro turisty by v rámci tohoto projektu mohlo být i vybudování hotelového komplexu renomovaného mezinárodního hotelového řetězce.

Ohrožuje současný pokles cestovního ruchu na Srí Lance plánované projekty?

Na tuto otázku odborník SLTDA odpověděl, že se současný pokles cestovního ruchu je vnímán jako pouze dočasný. Tento pokles připodobňuje situaci v roce 2004, kdy po ničujícím úderu vlny tsunami, dočasně poklesl zájem zahraničních návštěvníků o návštěvu ostrova. Chaminda Munasinghe věří, že se cestovní ruch na ostrově brzy vrátí do původních kolejí. Omezovat plánované projekty by podle jeho slov mohlo být spíše kontraproduktivní.

7.2 Dotazníkové šetření

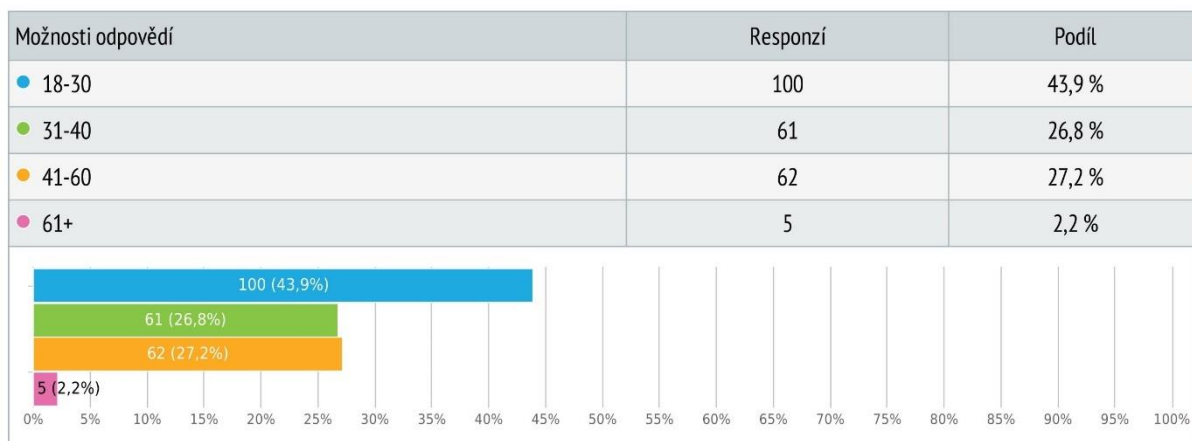
Zájem potencionálních návštěvníků Srí Lanky o zmíněné plánované projekty zjišťuje kvantitativní výzkumná metoda ve formě dotazníkového šetření, které probíhalo v červenci roku 2019.

Cílem dotazníkového šetření bylo nalézt odpověď na výzkumnou otázku č. 3 a na jejím základě pomoci stanovit vhodná doporučení pro další rozvoj udržitelného cestovního ruchu na ostrově.

Dotazník byl distribuován v kombinované elektronické a tištěné podobě mezi potenciálními zájemci o návštěvu ostrova Srí Lanka a celkově bylo získáno 228 odpovědí, z čehož 43 bylo pořízeno v tištěné podobě a 185 odpovědí bylo získáno elektronicky. Tištěné dotazníky byly distribuovány mezi přichozími zákazníky cestovní kanceláře se zájmem o jižní a jihovýchodní Asii, tedy potenciálními zájemci o návštěvu Srí Lanky, a klienty, kteří již ostrov navštívili. Elektronická forma dotazníku byla sdílena především mezi studenty Managementu cestovního ruchu se zájmem o Srí Lanku a dále také ve facebookových skupinách jako například Češi a Slováci na Srí Lance a Cestovatelská seznamka, kde lze zájem o tento ostrov předpokládat. Celková návratnost dotazníku byla 64,8 % - u 124 dotazovaných, ať už v tištěné podobě či v elektronické, zůstalo pouze u nahlédnutí a k vyplnění nedošlo. V tištěné podobě nebylo vyplněno pět dotazníků a elektronicky se jednalo o 119 dotazníků. Je tedy zřejmé, že neosobní forma jednání při vyplňování dotazníků vede k nižší motivaci dotazovaných dotazník dokončit.

7.2.1. Výsledky dotazníkového šetření

1. Jaký je Váš věk?

Graf 2, Věk respondentů

Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

Tato úvodní otázka ukazuje, že i přes snahu o věkově vyrovnané rozprostření respondentů (především díky šíření tištěné formy dotazníku, ne pouze internetové) bylo dosaženo nejmenšího počtu odpovědí právě u nejstarší skupiny respondentů, tedy u skupiny ve věku 61 let a více. Tuto skutečnost lze přičíst nejen určité sociální bublině, v níž se autorka práce pohybuje, ale i předpokládanému nižšímu zájmu této věkové kategorie o návštěvu exotických destinací, jimiž Srí Lanka bezesporu je. Nejsilnější skupinou (100 respondentů) byla naopak věková skupina 18-30 let.

2. Jaký je Váš preferovaný způsob cestování?

Graf 3, preferovaný styl cestování respondentů

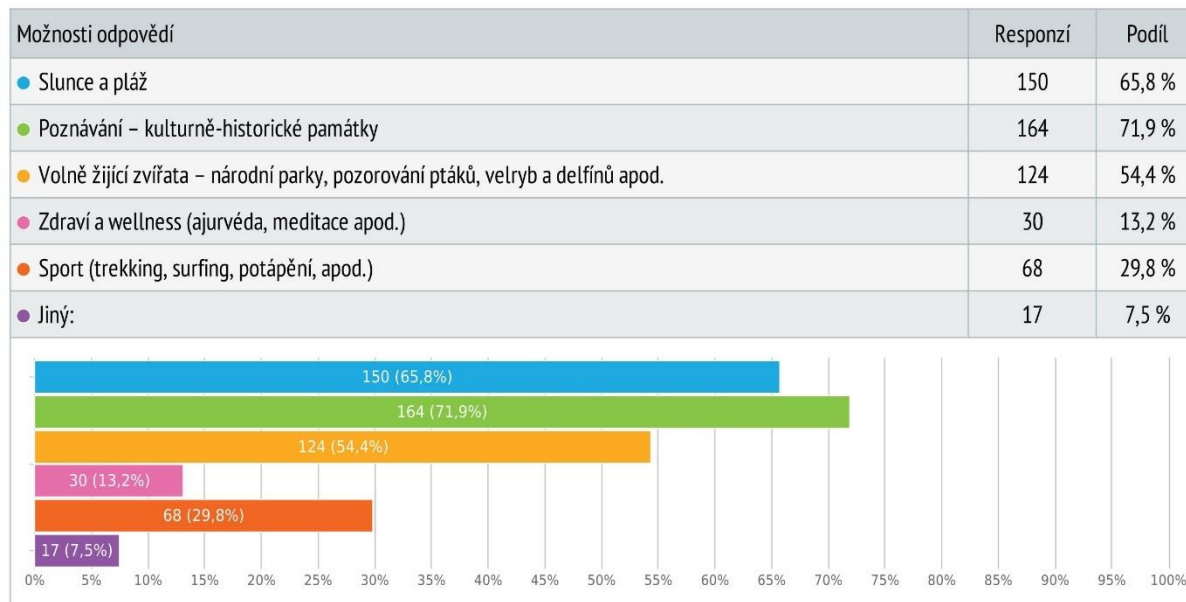
Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

Druhá otázka dotazníku měla za úkol prověřit preferovaný typ cestování mezi respondenty s ohledem na fakt, že připravované projekty nemusí zaujmout určité skupiny cestovatelů (především ty, kteří cestují výhradně za relaxací ve smyslu 3 S – slunce, moře, písek). Nejvíce respondentů, dohromady 198, se shodlo na samostatně organizovaném cestování jako na své nejoblíbenější formě turismu, z čehož se 80 dotázaných považuje za zcela nízkonákladové cestovatele. Pouhých 13,1 % dotázaných by zvolilo raději organizovaný typ cestování, z čehož jeden respondent zatrhl položku jiné s vlastním doplněním, že preferuje organizované cestování, ale vyráží i na samostatné cesty.

Zjištěné odpovědi poukazují na fakt, že plánované projekty SLTDA, které se týkají organizovaných cest (například ekoturistický okruh či nábožensky zaměřené okruhy) by se nemusely setkat s vysokým zájmem potenciálních návštěvníků. U míst jako jsou starověké nádrže či koloniální pevnosti lze však naopak předpokládat, že budou turistům dostupné i

v rámci jejich vlastního, samostatně organizovaného cestování, a pak se bude jednat o zajímavou, nově připravenou atraktivitu k objevení.

3. Jaký typ zážitků na své dovolené preferujete?

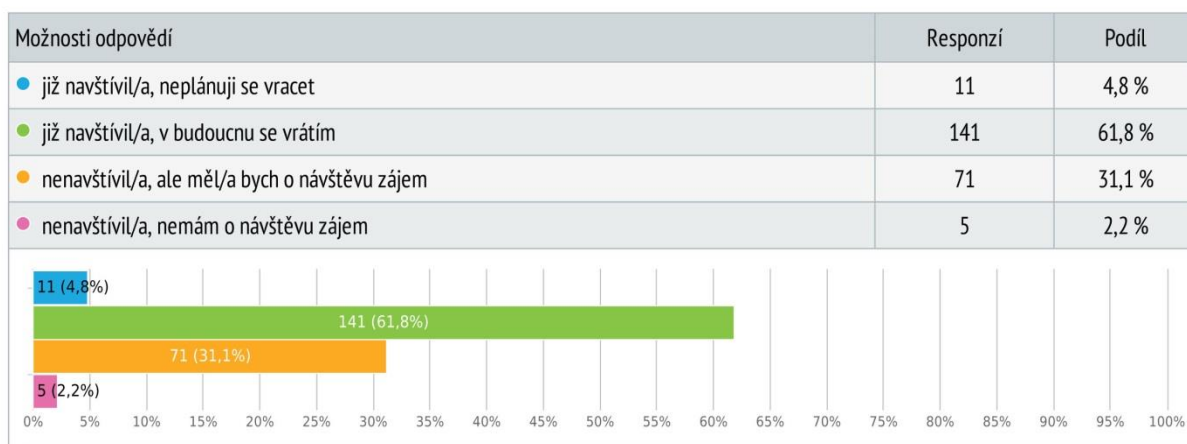

Graf 4, preferovaný typ zážitků respondentů

Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

Cílem třetí otázky bylo zjistit, jaký typ zážitků potencionální návštěvníci Srí Lanky nejvíce preferují. Nejoblíbenějším zvoleným typem cestování se ukázalo poznávání kulturně-historických památek (164 odpovědí), hned poté následoval styl nazvaný „slunce a pláž“ (150 odpovědí). Lze předpokládat, že cestovatelé preferující právě tento typ zážitků budou mít zájem především o projekty jako je revitalizace východního pobřeží či zatraktivnění ostrovů kolem Jaffny. Nadpoloviční většina respondentů zvolila za svůj zájem také pozorování volně žijících zvířat, což je oblíbená atrakce ostrova. Tyto návštěvníky zaujme nejspíše ekologický okruh spojený s poznáváním života v deštném pralese a návštěvy málo vytižených národních parků na východním pobřeží ostrova či pozorování ryb nebo divokých koní na ostrovech kolem Jaffny. Méně zájmu projevovali dotazovaní o sportovní a wellness zážitky. Ti, kteří uvedli vlastní odpověď, nejčastěji zmiňovali mix všech nabízených odpovědí. Mezi dalšími odpověďmi se dále objevila i gastronomie, poznávání místní kultury a komunity.

4. Srí Lanku jsem:

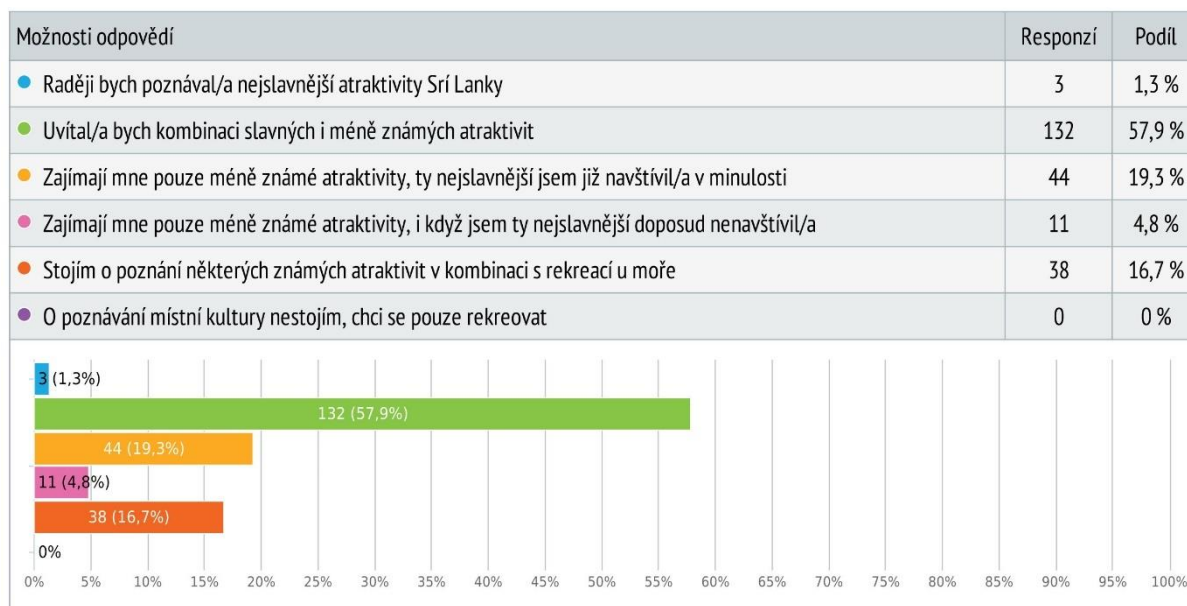

Graf 5, zájem o návštěvu ostrova

Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

Tato otázka si kladla za úkol zjistit, zda respondenti již ostrov navštívili či mají jeho návštěvu v plánu. Zároveň zjišťovala ochotu se na ostrov po předchozí návštěvě vrátit. Zajímavým zjištěním bylo, že přes 60 % dotázaných již ostrov navštívilo a chtějí se na něj v budoucnu vrátit. Tato odpověď je důležitým zjištěním pro rozvoj plánovaných projektů SLTDA, jelikož tyto projekty mají dle autorčina názoru potenciál zaujmout zejména vracející se cestovatelé, kteří již neznámější místa Srí Lanky navštívili. Pouhých 11 respondentů by se na ostrov po předchozí návštěvě již nevrátilo. Potenciálních návštěvníků ostrova bylo 31 % a pět respondentů uvedlo, že ostrov nenavštívili, ani o jeho návštěvu nemají zájem.

5. Zajímalo by Vás na své dovolené poznávat i méně známé památky, folklor a tradice místní komunity, či byste se raději zaměřili na významné atraktivity známé z cestopisů a fotografií?

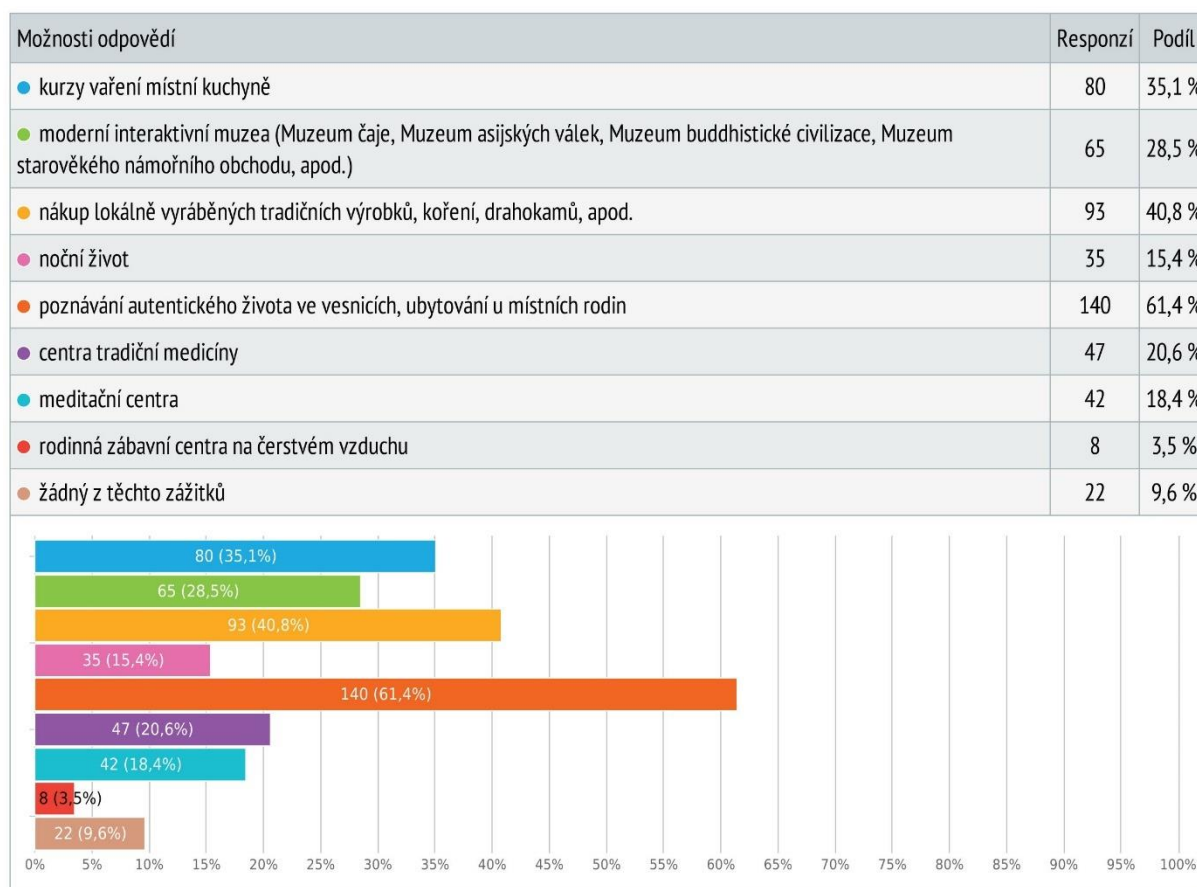

Graf 6, zájem o méně známé atraktivity

Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

Tato otázka byla do dotazníku zahrnuta za účelem zjistit ochotu dotázaných cestovatelů navštívit i jiná místa Srí Lanky než ta nejznámější. Nikdo z dotázaných nevedl, že nestojí o poznání místní kultury a ostrov navštíví/navštěvuje pouze za účelem rekreace, což je pro plánované projekty SLTDA pozitivním faktem. Na druhou stranu 132 respondentů, tedy celých 57,9 % dotazovaných, by nechtělo přijít o návštěvu nejznámějších atraktivit ostrova během programu, který by je nezahrnoval. Jejich preferencí by byla spíše kombinace nejslavnějších atraktivit s těmi méně známými. 44 dotázaných dále uvedlo, že nejznámější atraktivity již navštívili, a při své budoucí návštěvě by rádi poznali novou tvář ostrova. Právě na takové cestovatele jsou dle autorky práce projekty SLTDA primárně zaměřeny, nicméně je potřeba vzít v potaz, že se jedná o cílovou skupinu, jež dle výsledků tohoto výzkumu čítá pouhých 19,3 %. Necelých 17 % respondentů by se také zajímalo o kombinaci poznávání známých atraktivit ostrova s rekreací u moře.

6. O které z těchto zážitků byste se na své cestě po Srí Lance zajímali?

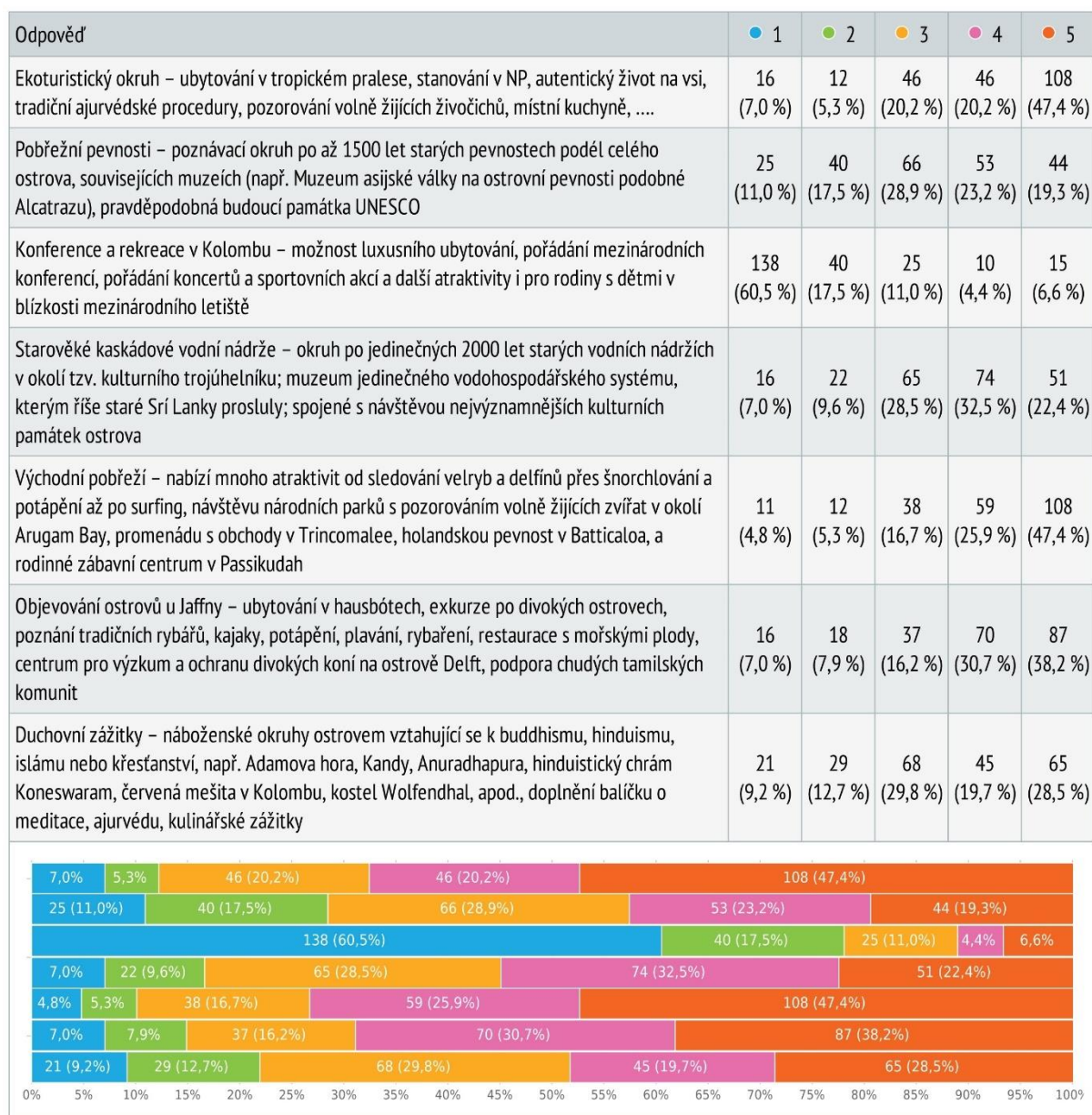
Graf 7, nové typy zážitků v rámci plánovaných projektů

Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

V šesté otázce je zkoumán typ zážitků, které by mohly zaujmout potenciální návštěvníky ostrova. Otázka má poukázat na to, který z chystaných programů by se mohl mezi návštěvníky ostrova setkat s největším úspěchem. Nejvíce oceňovaným prvkem je dle respondentů dotazníkového šetření poznávání autentického života ve vesnicích a možnost ubytování u místních rodin. Tohoto prvku využívá především projekt ekologického okruhu a putování po ostrovech v okolí Jaffny. Druhým nejoblíbenějším zážitkem je nákup lokálně vyráběných tradičních výrobků, koření či drahokamů. Tento zážitek by se dle záměrů SLTDA měl objevovat napříč všemi plánovanými projekty. Následují gastronomické kurzy, o nichž se zmiňuje projekt ostrovů v okolí Jaffny, a opět výše zmíněný projekt ekologického okruhu. Čtvrtým nejčastěji označovaným zážitkem byla návštěva moderních interaktivních muzeí, která zaujala 28,5 % dotázaných. Tato muzea by mohla vyrůst v rámci projektu starověkých wev, koloniálních pevností, ale i náboženských cest. Meditační centra a centra tradiční medicíny zaujaly pouze po dvaceti a osmnácti procentech respondentů (v tomto pořadí), přitom i na ně

se spoléhají, i když ne v prvním plánu, některé z plánovaných projektů (náboženské cesty, ekoturistický okruh). Nabídka bohatého nočního života (která není součástí připravovaných projektů, ale měla za úkol zjistit, zda by respondenti nepreferovali typ zážitku zcela odlišný od nabízených projektů) zaujala pouhých 15 % dotázaných a rodinná zábavní centra pouze 3,5 % dotázaných. Dvaadvacet respondentů dokonce uvedlo, že je nezaujal žádný z těchto zážitků.

7. Jaký typ komplexního programu by Vás na Srí Lance zaujal a zvolili byste si ho pro svou dovolenou?

Graf 8, plánované projekty a zájem o ně

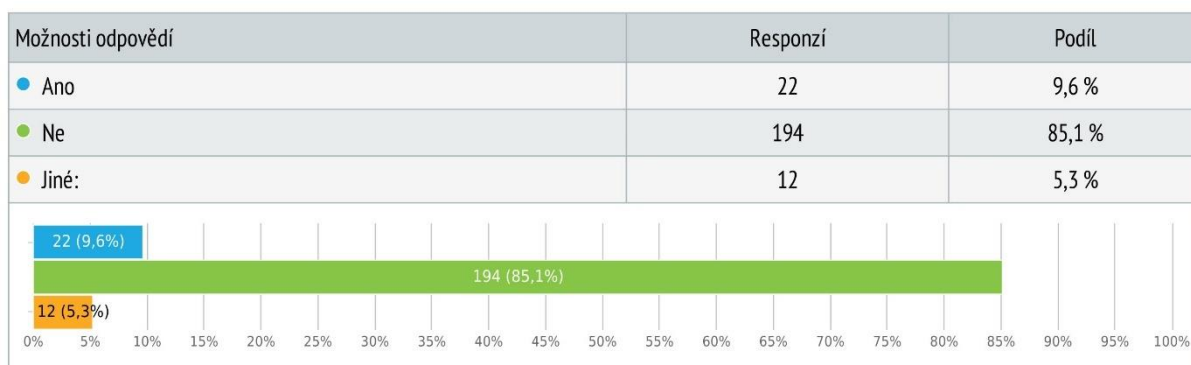
Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

Sedmá otázka zjišťovala názor respondentů na konkrétní připravované projekty s tím, že každý z nich byl stručně popsán. Dotázaní měli každý projekt ohodnotit dle toho, jak je zaujal, s tím, že volba hodnoty 1 znamenala, že je projekt vůbec nezaujal a volba hodnoty 5 znamenala, že projekt je zaujal natolik, že by uvažovali nad jeho začleněním do svého programu při návštěvě ostrova.

Projekt Ekologický okruh byl největší částí respondentů (47,4 %) ohodnocen číslem 5, tedy jako velmi zajímavý. V případě projektu Pobřežní pevnosti se již jednalo o vyrovnanější výsledek a největší část respondentů (28,9 %) uvedla prostřední hodnocení, tedy č. 3. To nasvědčuje tomu, že se nejedná o jednoznačně zajímavý projekt, který má šanci zaujmout širší veřejnost. Konferenční a rekreační centrum v Colombu primárně cílí na konferenční cestovní ruch a není tedy divu, že pouhá nabídka zábavního centra s koncerty v centru asijského velkoměsta není pro zahraniční turisty příliš lákavá a převážila zde jednoznačně odpověď č. 1. Kaskádové vodní nádrže zaujaly největší část respondentů pouze na pozici č. 4 (32,5 %). Revitalizace východního pobřeží se ovšem ukazuje jako vítaná, protože si ji zvolilo téměř 50 % respondentů na pozici č. 5 a vyrovnala se popularitě Ekologického okruhu. Stejně tak projekt ostrovů v okolí Jaffny zaujal nejčastěji na pozici č. 5, ovšem zde se na ní shodlo jen 38,2 % dotázaných. U projektu Duchovních zážitků se nejvíce dotázaných shodlo na prostředním hodnocení, tedy č. 3.

Na tomto srovnání je možné vidět, že zahraniční cestovatele, alespoň ti z České republiky, zaujaly především projekty ekologického okruhu, východního pobřeží a o něco méně ostrovy v okolí Jaffny. Naopak nejslabším se stal projekt konferenčního centra v hlavním městě.

8. Odrazují Vás od budoucí návštěvy ostrova dubnové teroristické útoky?

Graf 9, vliv teroristických útoků na zájem o zemi

Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

Otázka osmá prověřuje přístup dotázaných cestovatelů k bezpečnostní situaci v zemi po dubnových teroristických útocích v roce 2019, které značně ovlivnily průmysl cestovního ruchu. Celých 85 % dotázaných uvedlo, že je tyto útoky od návštěvy ostrova neodrazují. Je však třeba mít na paměti, že vzhledem k původu dotázaných (zájmové cestovatelské skupiny na Facebooku, cestovní kancelář s exotickými zájezdy) se může jednat o jedince, kteří jsou vůči takovým situacím odolní. Reálný výkyv cestovního ruchu totiž v zemi nastal a zůstává vážným problémem.

Dvanáct dotázaných uvedlo vlastní odpověď. Zde se objevovaly odpovědi různého charakteru; někteří respondenti uvedli, že již ostrov navštívili před útokem, a i když by se sem vrátili bez ohledu na útok, chtějí poznat i jiné země a Srí Lanka pro ně není prioritou. Jiní uvedli, že by ostrov nenavštívili pouze velmi krátce po útoku, ale nyní se již nebojí, respektive že záleží na aktuální situaci spíše než na nepodložených obavách.

7.3 Zhodnocení formou SWOT analýzy plánovaných projektů

Na základě předchozích zjištění získaných analýzou zvolených dostupných zdrojů, rozhovorem s odborníkem na cestovní ruch ze srílanské kanceláře SLTDA Chamindou Munasinghe a dotazníkovým šetřením je provedena SWOT analýza připravovaných projektů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu na Srí Lance.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Snaha o vybudování vzájemné provázanosti subjektů působících v CR • Zahnutí CR do národního strategického plánování • Jedinečnost nových projektů v rámci oblasti jižní a jihovýchodní Asie • Snaha o zachování a ochranu přírodního bohatství • Lokální zásobování nově vznikající turistické destinace na východním pobřeží • Vize zapojení místní komunity do udržitelného CR • Využití existujících, méně známých atraktivit Srí Lanky 	<ul style="list-style-type: none"> • Prozatím slabá vzájemná provázanost subjektů působících v CR na celém ostrově • Personální stránka projektů • Nedostatečné zapojení místních komunit do udržitelného rozvoje CR • Zaměření především na zahraniční investory namísto lokálních investic • Slabá infrastruktura v některých nově vznikajících destinacích CR • Zaměření především na typ turistů s menší environmentální bublinou • Vytíženost některých národních parků
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Možnost od začátku budovat nové oblasti cestovního ruchu s ohledem na udržitelnost • Možnost rozmělnění CR z vytížených oblastí i z hlediska sezónnosti • Celosvětově vzrůstající zájem o ekoturismus • Vzrůstající zájem o využívání zážitků, příběhů a autentických pohledů na místní život • Již existující atraktivita ostrova, kde zatím není příliš rozvinutý CR • Možnost pozitivně ovlivnit místní komunity přílivem turistů do odlehlých rurálních lokalit 	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční risk investice do projektů • Terorismus, přírodní katastrofy • Respekt místního životního stylu a zvyků • Zátěž životního prostředí • Nově se objevující konkurence

Tabulka 2, SWOT analýza plánovaných projektů

Zdroj: vlastní zpracování autorky (2019)

7.3.1 Silné stránky

Za silné stránky plánovaných projektů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu na ostrově lze na základě předcházejících zjištění této bakalářské práce považovat:

Snaha o vybudování vzájemné provázanosti subjektů působících v CR

Snahu o vybudování vzájemné provázanosti subjektů působících v cestovním ruchu lze sledovat především v rámci plánovaného projektu Východní pobřeží, které doposud postrádalo hromadné plánování. Při budování této oblasti, coby nové významné destinace cestovního ruchu, plán počítá s provázáním jednotlivých subjektů a organizovaným rozhodováním o budoucnosti destinace v zájmu udržitelnosti rozvoje cestovního ruchu.

Zahrnutí CR do národního strategického plánování

Jedním z principů udržitelného rozvoje cestovního ruchu je jeho zahrnutí do národního strategického plánování. Vytvoření jednotného, promyšleného plánu rozvoje z více hledisek na celostátní úrovni je klíčem ke kontrole dopadů cestovního ruchu na společnost, přírodu i ekonomii. SLTDA o cestovním ruchu rozhoduje komplexně s ohledem na tyto aspekty a s dlouhodobým strategickým plánem.

Jedinečnost nových projektů v rámci oblasti jižní a jihovýchodní Asie

Vzhledem k vysoké konkurenceshopnosti okolních států se SLTDA se při plánování svých projektů zamýšlí nad jedinečností plánovaných projektů. V případě vzniku certifikovaného ekologického okruhu by se jednalo o celoasijský unikát, pro nějž neexistuje přímá konkurence na celém kontinentu.

Snaha o zachování a ochranu přírodního bohatství

Ukázkovým příkladem této snahy je plánovaný ekologický poznávací okruh, který umožňuje návštěvníkům poznat formy cestovního ruchu, jež zdůrazňují ekologicky šetrný vztah k přírodě. Dalším příkladem je plánovaný projekt Východní pobřeží, který by nabízel turistům návštěvu méně známých národních parků v okolí Arugam Bay, aby tak ulevil přetíženým národním parkům, jako je například Yala.

Lokální zásobování nově vznikající turistické destinace na východním pobřeží

Zavedení lokálního zásobování nově vznikající turistické oblasti na východním pobřeží je významným krokem vpřed a ukázkou vhodného destinačního managementu, který zapojuje místní obyvatelstvo a využívá místní zdroje v souladu s principy udržitelného rozvoje cestovního ruchu.

Zapojení místní komunity do udržitelného CR

Silnou stránkou projektu ekologického poznávacího okruhu a známkou udržitelného rozvoje je vzdělávání a zapojení obyvatel oblasti do rozvoje cestovního ruchu a ochrany přírody, jako je tomu v již existujícím projektu Sinharaja Ecolodge či jak je plánováno v rámci ubytování u místních obyvatel ve vesnicích mimo běžné turistické trasy. Místní komunita by byla zapojena do poskytování služeb turistům a jejich profitu i v projektu Ostrovy v okolí poloostrova Jaffna. Do určité míry by byla komunita zapojena i v rámci nově plánovaných náboženských cest (nabídka kulinářských kurzů, ayurvédy, meditačních kurzů). Také projekt srílanských pobřežních pevností podpoří do určité míry místní obyvatele jejich školením pro poskytování informací o pestré historii pevností.

Využití existujících, méně známých atraktivit Srí Lanky

Nově plánované projekty využívají existující zajímavosti Srí Lanky, které doposud nejsou hojně turisticky navštěvované, a chtějí je změnit v zajímavé, více vytižené oblasti, čímž by napomohly decentralizaci a rozmělnění cestovního ruchu na ostrově. Za takové atraktivity lze považovat pobřežní pevnosti, ostrovy v okolí Jaffny, kaskádový systém starověkých nádrží, náboženské cesty (naopak nové budování atraktivit je vyžadováno v případě konferenčního cestovního ruchu v Colombu a také na východním pobřeží ostrova).

7.3.2 Slabé stránky

Mezi slabé stránky plánů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu je možné zařadit:

Prozatím slabá vzájemná provázanost subjektů působících v CR na celém ostrově

Ve většině oblastí, kterým se projekty věnují, je doposud relativně slabá vzájemná provázanost subjektů působících v cestovním ruchu, a organizované destinační plánování, které by náležitě kontrolovalo udržitelnost cestovního ruchu, tedy není v ideálním stavu. Jediný projekt, který naznačuje snahu takové plánování v oblasti vybudovat, je plánované rozvinutí cestovního ruchu na východním pobřeží ostrova.

Personální stránka plánovaných projektů

Pro plánované projekty udržitelného rozvoje budou třeba speciálně vyškolení průvodci, a dále také odborníci, kteří na zavedení těchto projektů budou pracovat. Vzdělání a praktická příprava těchto specialistů může být finančně i časově náročné, a tudíž pozdržet implementaci projektů.

Nedostatečné zapojení místních komunit do udržitelného rozvoje CR

Ačkoliv je zapojení místních komunit do plánovaných projektů zahrnuto, z rozhovoru s Chamindou Munasinghem vyplývá, že není pro SLTDA prioritou. Nasvědčuje tomu i upřednostnění zahraničních investorů před investory domácími.

Slabá infrastruktura v některých nově vznikajících destinacích CR

V současnosti disponují některé z navrhovaných destinací jen slabou infrastrukturou cestovního ruchu (např. rurální oblasti kolem starověkých wew, vesnice v ekologickém okruhu, ostrovy v okolí Jaffny). Bude tedy zapotřebí investovat do pozemních komunikací a posílení dopravních spojů do těchto oblastí, rozšíření nabídky ubytování, stravovacích služeb atd.

Projekty se zaměřují především na typ turisty s menší environmentální bublinou

Plánované projekty se zaměřují na typ turisty se spíše menší environmentální bublinou, což je dobře po ekologické stránce, a tedy z hlediska udržitelnosti. Je ale třeba počítat s tím, že to zkrátka není tak silný trh jako v současné době nejsilnější turistická síla – návštěvníci zajímající se o „3S“ – slunce, moře a písek (sun, sea, sand). Jedná se o více než 85 % návštěvníků země – viz kapitola 7 této práce.

Vytíženost některých národních parků

V současné době je cestovní ruch na ostrově velmi nerovnoměrně rozdělen a dochází k velkému vytížení některých oblastí, především národních parků. SLTDA plánuje pomocí nových projektů a cíleného marketingu tuto situaci změnit, prozatím ale není možné říci, nakolik budou projekty úspěšné a zda budou implementovány dostatečně rychle, aby bylo zabráněno poškození životního prostředí v těchto oblastech.

7.3.3 Příležitosti

Příležitostmi pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu na Srí Lance jsou:

Možnost od začátku budovat nové oblasti cestovního ruchu s ohledem na udržitelnost

V nově se rozvíjejících oblastech jako je východní pobřeží nebo některé rurální či turisticky nevytížené oblasti ostrova (okolí Jaffny, vesnice v rámci ekologického okruhu, a v okolí kaskádového systému nádrží) se nabízí možnost od začátku vybudovat destinaci cestovního ruchu kvalitně s ohledem na udržitelnost, čehož se některé projekty snaží držet.

Možnost rozmělnění CR z vytížených oblastí i z hlediska sezónnosti

Ostrov nabízí možnosti pro rozmělnění cestovního ruchu z klasických destinací, jako jsou hlavní památky kulturního trojúhelníku a jihozápadní pobřeží ostrova. Ulevit by jim mohly

nově nabízené alternativy – pro koupání východní pobřeží, jehož opačný monzun by měl pomoci vyrovnat sezónnost cestovního ruchu na ostrově a udělat z něj celoroční destinaci. Dále pak nabídka kulturně-historických atraktivit a přírodních zajímavostí na severu (přímořské pevnosti, ostrovy v okolí Jaffny), náboženské balíčky zahrnující kromě vytížených destinací jako je Adamova hora a nejznámější památky v kulturním trojúhelníku i méně známé buddhistické, hinduistické, muslimské i křesťanské atraktivity (blíže viz kapitola 7.2.1.5 této práce). Kulturnímu trojúhelníku by dále mohly odlehčit i projekty starověkých vodních nádrží. Vytíženým národním parkům pak zase projekt ekologického okruhu a záměrný marketing málo navštěvovaných národních parků na východním pobřeží.

Celosvětově vzrůstající zájem o ekoturismus

Celosvětovým trendem je vzrůstající zájem o ekoturismus, což je skvělou příležitostí, které se snaží využít plánovaný projekt ekologického okruhu. Velkou část ostrova tvoří čistá, lidskou činností příliš nezasažená příroda (viz kapitola 5.2 této bakalářské práce) nabízející velký potenciál pro přírodní turismus (za předpokladu dodržení zásad udržitelného rozvoje, aby příroda tímto netrpěla).

Vzrůstající zájem o využívání zážitků, příběhů a autentických pohledů na místní život

Dalším významným trendem světového cestovního ruchu je zájem o využívání zážitků, příběhů a autentických pohledů na místní život. Tento trend reflektují v nově nabízených projektech například aktivity na ostrovech kolem Jaffny, vybudování nových atraktivit na východním pobřeží, plánovaná nová interaktivní muzea – Muzeum hydrauliky, Muzeum asijské války, ubytování v deštném pralese, ve stanech v rámci národních parků a ukázky života na vesnici. Celkově je tento trend do určité míry reflektován ve všech plánovaných projektech, jelikož se projekty vždy tematicky vážou k tématu spjatému s ostrovem a podávají ucelenou informaci s příběhem na konkrétní téma (ekologie, náboženství na ostrově, koloniální pevnosti, starověká hydraulika apod.).

Již existující atraktivity ostrova, kde zatím není příliš rozvinutý CR

Ostrov Srí Lanka stále disponuje turisticky neobjevenými atraktivitami, které mají potenciál zaujmout i náročnější návštěvníky ostrova. Využití již existujících atraktivit může být především z finančního hlediska snazší než kompletní výstavba nových atrakcí.

7.3.4 Hrozby

Za hrozby lze v souvislosti s udržitelným rozvojem cestovního ruchu na Srí Lance považovat:

Finanční risk investice do projektů

Ačkoliv se po finanční analýze od nejambicióznějšího z projektů (výstavba konferenčních a exhibičních prostor v Colombu) nakonec upustilo, stále velké množství plánovaných projektů vyžaduje značnou počáteční investici. Investice mohou být riskantní a jejich návratnost není zaručená – hrozí, že daný produkt nezaujme dostatečný počet návštěvníků, případně že dojde k poklesu cestovního ruchu kvůli nepředvídatelným událostem.

Terorismus, přírodní katastrofy

K předchozímu bodu se úzce váže i hrozba terorismu a přírodních katastrof na ostrově. V minulosti již ostrov zasáhly vlny tsunami, epidemické nákazy, ničivá sucha a další katastrofy, které mohou zemi značně ochromit. Kromě přírody může hrozbu pro rozvoj cestovního ruchu představovat i člověk – v dubnu 2019 došlo na ostrově k jednomu z nejhorších teroristických útoků v jeho historii, nedávno zde také skončila dlouholetá, krvavá občanská válka. V případě takových katastrof klesne počet příjezdů zahraničních turistů na ostrov (viz kapitola 7.1 této práce) a s celkovým dlouhodobějším poklesem cestovního ruchu může nastat i omezení rozvoje udržitelného cestovního ruchu. Současná hrozba terorismu zajisté omezí plánované balíčky náboženského cestovního ruchu, vzhledem k přetrvávajícím doporučením nenavštěvovat mešity a kostely, kde by se útok mohl opakovat.

Respekt místního životního stylu a zvyků

Jedním ze zásadních principů udržitelného rozvoje cestovního ruchu je respekt místního životního stylu a zvyků. V případě značného rozvinutí cestovního ruchu může v některých oblastech docházet k efektu inscenizace, tedy záměrnému předvádění jevů a tradic vytržených z kontextu místního i časového zařazení, jež probíhá především za účelem výdělků.

Zátěž životního prostředí

Při plánování výstavby infrastruktury pro cestovní ruch je potřeba vzít v potaz, jak velkou zátěž by takováto výstavba mohla znamenat pro životní prostředí. V popisu plánovaných projektů nejsou reflektovány případné problémy, které by z rozšíření oblastí cestovního ruchu mohly vyplývat – změna krajinného rázu, nadměrná produkce odpadu, rušení místní fauny apod.

Nově se objevující konkurence

Srí Lanka má regionální konkurenci v zemích jihovýchodní Asie, které se stávají u turistů stále oblíbenější a v souvislosti např. s hrozbou teroristického útoku na Srí Lance mohou i méně konzervativní turisté upřednostnit některou z těchto zemí, jež nabízejí podobné atraktivy jako Srí Lanka – nádherné pláže, exotickou kuchyni, náboženské památky, volně žijící exotická zvířata. Takovými konkurenčními zeměmi jsou například sousední Indie, Indonésie, Thajsko apod.

7.4 Zodpovězení výzkumných otázek

Na tomto místě budou na základě předchozích výzkumů zodpovězeny výzkumné otázky, jež byly stanoveny v samotném začátku této práce.

1. Jakým způsobem přistupuje ostrov Srí Lanka k rozvoji trvale udržitelného cestovního ruchu?

Na tuto výzkumnou otázku byla získána odpověď především analýzou dostupných zdrojů a také řízeným rozhovorem s odborníkem SLTDA. Bylo zjištěno, že Srí Lanka se věnuje udržitelnosti cestovního ruchu na úrovni národního strategického plánování a projevuje snahy o implementaci provázaného destinačního managementu. Centrálou pro rozvoj cestovního ruchu v zemi je státní organizace SLTDA, jež si v rámci nejaktuálnějšího strategického plánu klade za cíl především rozšířit cestovní ruch do nových oblastí a zároveň rozšířit a zkvalitnit nabídku služeb cestovního ruchu.

V rámci plánování strategie dosažení výše zmíněných cílů navrhla SLTDA projekty pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu, které by měly být implementovány do roku 2025. Ačkoliv jsou všechny plánované projekty stále teprve v plenkách, výzkum této práce odhalil, že v jistých se krocích od mezinárodně uznávaných standardů udržitelného cestovního ruchu při jejich realizaci upouští. Příkladem tohoto tvrzení může být upřednostnění zahraničních investorů před investory domácími. Je zatím otázkou, jak zodpovědně se SLTDA postaví ke kompletnímu dokončení veškerých zkoumaných projektů.

2. Kterých principů udržitelného cestovního ruchu se plánované projekty na Srí Lance nejčastěji dotýkají?

Plánované projekty SLTDA se soustředí na jednotlivé oblasti udržitelného rozvoje poměrně nerovnoměrně. Zatímco projekt Východního pobřeží chce zavést řádnou provázanost subjektů cestovního ruchu v dané oblasti, ostatní projekty se na tento aspekt udržitelnosti rozvoje

cestovního ruchu nesoustředí a není pro ně primárním cílem. Projekt Ekologický okruh a také projekt Ostrovů v okolí Jaffny pracuje na zapojení místních komunit tak, aby co nejvíce z rozvoje cestovního ruchu profitovaly. Ostatní projekty již na tento aspekt tak velký důraz nekladou, i když z rozhovoru s odborníkem vyplývá, že se stále jedná o významnou a nedílnou součást všech projektů, protože rozvoj cestovního ruchu v nových destinacích pomůže místním obyvatelům k lepší životní úrovni.

Významným prvkem udržitelnosti rozvoje cestovního ruchu je snaha všech sedmi projektů o rozmělnění cestovního ruchu po celé ploše ostrova a odstranění sezónnosti cestovního ruchu.

3. Je mezi návštěvníky Srí Lanky zájem o nově rozvíjející se destinace podporující udržitelný rozvoj cestovního ruchu?

Na třetí výzkumnou otázku odpovídalo dotazníkové šetření mezi potenciálními zájemci o návštěvu ostrova. Ukázalo se, že skutečný zájem jeví návštěvníci především o několik málo projektů (Východní pobřeží, Ekologický okruh, Ostrovy u Jaffny). Hodnocení ostatních projektů bylo spíše vyrovnané a nejméně zájmu mezi běžnými turisty vzbudila výstavba konferenčního centra v Colombu, jehož vybudování však bylo zrušeno, jak se ukázalo při rozhovoru s pracovníkem SLTDA. Návštěvníci i přesto projevovali zájem o jednotlivé zážitky, které projekty nabízejí (interaktivní muzea, kulinářské kurzy, poznávání nových, neotřelých kulturně-historických atraktivit, nákup zaručeně lokálně vyráběných suvenýrů podporujících místní komunitu). V neposlední řadě je však potřeba zmínit, že potenciální návštěvníci vyjádřili touhu především po vlastní organizaci svých dovolených (oproti nabízeným hotovým balíčkům) a také po kombinaci neobvyklých, nových atraktivit s těmi nejznámějšími, případně s rekreací u moře.

7.5 Doporučení

Na základě výzkumných zjištění této bakalářské práce byla autorkou stanovena následující doporučení nejen pro SLTDA ale i pro přípravu obdobných projektů udržitelného cestovního ruchu:

- Při přípravě turistických balíčků udržitelného cestovního ruchu je vhodné zahrnout i některé známé atraktivity, které návštěvníky při poznávání země lákají nejvíce.
- Při přípravě nových produktů je vhodné zvážit možnost otevřených nabídek jednotlivých výletů, případně možnost sestavení vlastního balíčku pro cestovatele, kteří si dovolenou raději organizují sami.
- Při plánování nově vznikajících destinací je potřeba se soustředit především na podporu a začlenění místní komunity, a to i přes lákavé nabídky zahraničních investorů.
- Je vhodné upřednostňovat spíše domácí investory před investory zahraničními.
- Při přípravě ambiciózních projektů je potřeba provést důkladnou analýzu jejich finanční návratnosti.

8 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala kulturně-historickými a geografickými předpoklady rozvoje cestovního ruchu na ostrově Srí Lanka a jejich využitím v rámci nově připravovaných projektů rozvoje trvale udržitelného cestovního ruchu.

V teoretické části byly vysvětleny jednotlivé odborné pojmy, které byly v dalších částech práce využívány, a byly popsány jednotlivé předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu Srí Lanky, především z kulturně-historického a geografického hlediska, jež bylo pro zpracování této práce stěžejní. Praktická část práce hledala odpovědi na stanovené výzkumné otázky pomocí řízeného rozhovoru s odborníkem, dotazníkového šetření a následné SWOT analýzy shrnující zjištěné informace a přinášející ucelený pohled na zkoumané projekty.

Cílem práce bylo zjistit, jakým způsobem přistupuje Srí Lanka k rozvoji udržitelného cestovního ruchu, a zároveň interpretovat a zhodnotit připravované projekty místní centrály pro cestovní ruch SLTDA, jejichž základ tkví právě ve zmíněné udržitelnosti. V samotném závěru byla formulována doporučení na zlepšení těchto i obdobných projektů.

Jak bylo v bakalářské práci zjištěno, Srí Lanka se věnuje udržitelnosti cestovního ruchu na úrovni národního strategického plánování a projevuje snahy o implementaci provázaného destinačního managementu, jehož cílem je rozšířit cestovní ruch do nových oblastí a zároveň rozšířit a zkvalitnit nabídku služeb cestovního ruchu. Plány projektů, jež vznikly v rámci strategického plánu země pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu, lze považovat za odborně zpracovaný materiál, který však při hlubším zkoumání odhaluje určité nedostatky. V první řadě se ukazuje, že realizace samotných projektů je časově náročnější, než bylo předpokládáno, a zároveň vyžaduje velký počáteční finanční kapitál. Z toho důvodu je při jejich realizaci využíváno spíše zahraničních investorů, jejichž zájmy o podporu lokálních komunit mohou být nižší než u investorů domácích. Zároveň bylo na základě dotazníkového šetření zjištěno, že některé z plánovaných projektů nejsou pro potencionální návštěvníky příliš atraktivní, a tak je dle autorčina názoru potřeba provést důkladnou analýzu jejich návratnosti. V neposlední řadě dotazníkové šetření poukázalo na touhu lidí si organizovat program svých dovolených na vlastní pěst. Je tedy otázkou, zda nepřipravit spíše nabídku jednotlivých zážitků než-li kompletně připravených okruhů.

V neposlední řadě se práce okrajově zabývala i současným poklesem cestovního ruchu po teroristických útocích na jaře roku 2019. Podle odborníka SLTDA, a zároveň i podle reakcí cestovatelů v dotazníkovém šetření, je možno předpokládat, že se jedná pouze o dočasnou

situaci a cestovní ruch na Srí Lance se brzy vrátí do starých kolejí a ani nejznámější pláže a památky nebudou zet prázdnotou.

9 Zdroje

9.1 Tištěné zdroje

- BANDARA1, Herath Madanaa RATNAYAKE Iraj. *Coastal Land Uses for Tourism in Sri Lanka: Conflicts and Planning Efforts* Sri Lanka: Sabaragamuwa University Journal Volume 14 Number 1: 2015, pp 41-57. ISSN: 1391-3166.
- CUMMINGS, Joe, CANNON, Teresa, ELLIOTT, Mark, BERKMOES, Ryan Ver. *Sri Lanka*. 10. vydání. Lonely Planet: 2006. ISBN 1-74059-975-6
- GAVIN, Thomas. *Srí Lanka - Turistický průvodce Rough Guides* 4. vydání. Praha: Jota, 2013. ISBN 978-80-7462-330-1.
- GOELDNER, R. Charles, RITCHIE, J.R. Brent. *Tourism: principles, practices, philosophies*. 11. vydání. USA: John Wiley & Sons, 2009. ISBN: 978-0-470-08459-5.
- JURÁŠKOVÁ, Olga a Pavel HORŇÁK. *Velký slovník marketingových komunikací*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 802474354X.
- LINDEROVÁ, Ivica, SCHOLZ, Petr, MUNDUCH, Michal. *Úvod do metodiky výzkumu*. Jihlava: Vysoká škola škola polytechnická Jihlava, 2016. ISBN 978-80-88064-23-7.
- MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: VEDA, vydavateľství Slovenské akademie vied, 1983. 252 str.1197/I – 1973, 71-053-83, 509/58 02/i-69.
- PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009. ISBN 978-80-7435-006-1.
- PAPŘOKOVÁ, Anna. *Techniky sociologického výzkumu*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2012. ISBN 978-80-248-2931-9.
- RYGLOVÁ, Kateřina, BURIAN, Michal, VAJČNEROVÁ Ida. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 213 s. ISBN 9788024740393.
- TROUSIL, Michal, JAŠÍKOVÁ, Veronika. *Úvod do tvorby odborných prací*. 1. vyd. Gaudeamus Univerzita Hradec Králové, 154 s. ISBN 978-80-74-380-2.
- VYSTOUPIL, Jiří, ŠAUER Martin. *Základy cestovního ruchu; distanční studijní opora*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4205-2.
- ZELENKA, Josef, PÁSKOVÁ Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.
- ZELENKA, Josef. *Cestovní ruch. Marketing*. Gaudeamus Hradec Králové: Hradec Králové. 2015. ISBN 978-80-7435-543-1.

9.2 Online zdroje

- BEST IN TRAVEL 2019: Top countries. Lonely Planet [online]. 2019 [cit. 2019-07-01]. Dostupné z: <https://www.lonelyplanet.com/best-in-travel/countries>
- CK-KUDRNA: *Sri lanka*. [online]. 2019 [cit. 2019-07-05]. Dostupné z: <https://www.kudrna.cz/aktivni-dovolena-sri-lanka/>
- CK-SEN: *Sri Lanka*. [online]. 2019 [cit. 2019-07-05]. Dostupné z: <https://www.cksen.cz/poznavaci-zajezdy/sri-lanka-sigiriya-pinnawala-anuradhapura/>
- EXIMTOURS: *Sri Lanka*. [online]. 2019 [cit. 2019-07-05]. Dostupné z: <https://www.eximtours.cz/sri-lanka-zima>
- FIRO-TOUR: Sri Lanka. [online]. 2019 [cit. 2019-07-05]. Dostupné z: <https://www.firotour.cz/zajezdy/sri-lanka/>
- IRUGALBANDARA, Ramesh. Sri Lanka's ancient 'Wewa' water system recognised as Global Heritage System by UN. News First [online]. 2018, 19. 04. 2018 [cit. 2019-07-02]. Dostupné z: <https://www.newsfirst.lk/2018/04/19/sri-lankas-ancient-wewa-water-system-recognised-as-global-heritage-system-by-un/>
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR: Základní pojetí konceptu udržitelného rozvoje. [online]. [cit. 2018-10-20]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Regionalni-rozvoj/Informace,-aktuality,-seminare,-pracovni-skupiny/PSUR/Uvodni-informace-o-udrzitelnem-rozvoji/Zakladni-pojeti-konceptu-udrzitelneho-rozvoje>
- MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Sri Lanka: Aktuální varování*. [online]. 2019 [cit. 2019-07-23]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/aktualni_doporuceni_a_varovani/sri_lanka_aktualni_varovani.html
- MINISTRY OF TOURISM DEVELOPMENT AND CHRISTIAN RELIGIOUS AFFAIRS. *Sri Lanka Tourism Strategic Plan 2017 – 2020* [online]. [cit. 2018-10-5]. Dostupné z: <http://www.sltda.lk/sites/default/files/tourism-strategic-plan-2017-to-2020.pdf>
- PÁSKOVÁ, Martina: *Udržitelný rozvoj cestovního ruchu*. ROZHLEDY (s. 178-195). [online]. Praha: Česká geografická společnost, 2001 [cit. 2018-10-5]. Dostupné z: <http://geography.cz/sbornik/starsi-clanky-z-geografie-sborniku-cgs-2001-390/>

- RAJAPAKSE, Wijeyadasa: *Tourism Leaders' Summit and International Tourism Research Conference – 2018* [online]. Tamil Information Center [cit. 2018-10-4]. Dostupné z: <https://ticonline.org/newsdetails.php?id=3006&vtype=h>
- RYNDA, Ivan. *Trvale udržitelný rozvoj a vzdělávání. Hledání odpovědí na výzvy současného světa* [online]. Praha: Centrum pro otázky životního prostředí Univerzita Karlova, 2000 [cit. 2018-10-4]. Dostupné z: <http://www.czp.cuni.cz/czp/index.php/cz/cs/zdroje-informaci/konference/212-trvaleudritelny-rozvoj-a-vzdlavani>.
- SCHLINDENBUCH, Jan: *Esala Perahera - Oslava buddhova zubu*. [online]. Koktejl, 2001 [cit. 2019-30-3]. Dostupné z: http://www.czechpress.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=354:esala-perahera-oslava-buddhova-zubu-sp-153518906&catid=1611&Itemid=148
- SLTDA. *Monthly Tourist Arrivals Reports 2019*. [online]. 2019 [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: <http://www.sltlda.lk/monthly-tourist-arrivals-reports-2019>
- SRI LANKA - UNESCO World Heritage Centre. *UNESCO World Heritage Centre* [online]. UNESCO World Heritage Centre 1992 [cit. 23.03.2019]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/statesparties/lk>
- SRI LANKA TOURISM DEVELOPMENT AUTHORITY. *Annual Statistical Report 2017*. [online]. Research & International Relations Division 2018. [cit. 2018-10-5]. Dostupné z: <http://www.sltlda.lk/sites/default/files/annual-statical-report-2017.pdf>
- SVĚTADÍLY.CZ. Srí Lanka. *Národní park Sinharaja – cesta za lvím králem*. [online]. [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <http://sri-lanka.svetadily.cz/clanky/Narodni-park-Sinharaja-cesta-za-lvim-kralem>
- THE CASCADED TANK-VILLAGE SYSTEM (CTVS) in the Dry Zone of Sri Lanka. Food and Agriculture Organization of the UN [online]. 2018 [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: <http://www.fao.org/giahs/giahsaroundtheworld/designated-sites/asia-and-the-pacific/the-cascaded-tank-village-system-ctvs-in-the-dry-zone-of-sri-lanka/en/>
- THE RAINFOREST ECOLOGDE - A LEED platinum hotel: *Sinharaja-Deniyaya* [online]. 2019 [cit. 2019-07-02]. Dostupné z: <https://www.rainforest-ecolodge.com/responsible-tourism.html>
- VYSTOUPIL, Jiří, HOLEŠINSKÁ, Andrea, ŠAUER Martin. *Vymezování destinace a formulace jejich charakteristik a organizace cestovního ruchu*. [online]. Praha: Thema

Consulting, s.r.o., 2007. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/656473c9-3527-4007-aafd-b09f029ea418/GetFile2_3.pdf

- WEERARATNE, Bilesha. *Coastal Tourism and Urbanization in Sri Lanka* [online] Institute of Policy Studies of Sri Lanka, 2016. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/314258816_Coastal_Tourism_and_Urbanization_in_Sri_Lanka

Přílohy

Rozhovor s odborníkem

Tato příloha obsahuje znění řízeného rozhovoru s odborníkem na cestovní ruch ze Srí Lanské kanceláře SLTDA Chamindou Munasinghe. Vlastní překlad autorky následuje po původním anglickém znění textu.

Dear Sir or Madam,

My name is Katerina Pokrupova and I am a student of Tourism Management at the University of Hradec Kralove, Czech Republic.

I am conducting a survey of sustainable tourism in Sri Lanka and I would like to ask a specialist from SLTDA to answer a few short questions concerning the Transformative Tourism Projects of the Tourism Strategic Plan 2017-2020.

Thank you very much for your time.

Looking forward to hearing from you.

Best regards,

Mgr. Katerina Pokrupova

student of Tourism Management

University of Hradec Kralove, Czech Republic, Europe

Vážený pane nebo paní,

Jmenuji se Kateřina Pokrupová a jsem studentkou Managementu cestovního ruchu na Univerzitě Hradec Králové v České Republice.

Provádím výzkum udržitelného cestovního ruchu na Srí Lance a ráda bych se v této souvislosti zeptala odborníka z SLTDA na několik krátkých otázek týkajících se plánovaných projektů ze Strategického plánu cestovního roku 2017-2020.

Děkuji za Váš čas.

Těším se na Vaši odpověď.

S pozdravem,

Mgr. Kateřina Pokrupová

studentka Managementu cestovního ruchu

Univerzita Hradec Králové, ČR, Evropa

1) I would like to know how far are you currently with completing the Transformative Tourism Projects and if there are any problems with the completing?

Ráda bych se dozvěděla, jak daleko jste nyní s přípravou plánovaných projektů a zda se nevyskytly nějaké potíže?

C.M.: Currently none of the projects are finalised and fully functional. Due to the unfavorable outcome of the financial analysis the project was terminated before construction began. No suitable investors were found and the returnability was uncertain. Instead of erecting a new building, we decided to completely refurbish and modernize the existing conference centre.

C.M.: V současné době není žádný z projektů dokončen a plně funkční. Vzhledem k nepříznivému výsledku finanční analýzy byl projekt ukončen ještě před zahájením výstavby. Nebyli nalezeni žádní vhodní investoři a návratnost byla nejistá. Místo výstavby nové budovy jsme se rozhodli zcela zrekonstruovat a modernizovat stávající konferenční centrum.

2) Did construction of the new Colombo Conventions & Exhibitions Centre start or was this plan cancelled (if so, for what reasons?)?

Začala již konstrukce nového Colombského konferenčního a výstavního centra nebo byl tento plán zrušen (pokud ano, z jakých důvodů?)?

C.M.: Despite planning to start the construction of convention centre in 2019, the project was terminated earlier in 2018. After the initial financial analysis and the search for investors we have cancelled the plan to build a brand new centre and are currently preparing an alternative solution to convert existing convention centre in Colombo into modern premises that would satisfy our (especially South Asian) clients, as I wrote earlier.

C.M.: Navzdory plánovanému zahájení výstavby kongresového centra v roce 2019 byl projekt ukončen již dříve, v roce 2018. Po počáteční finanční analýze a hledání investorů byl zrušen plán na vybudování zcela nového centra a v současné době připravujeme alternativní řešení pro konverzi, jak jsem psal dříve, existujícího kongresového centra v Colombu do moderních prostor, které by uspokojily naše (zejména jihoasijské) klienty.

3) Do you plan to include local communities more in tourism in the Transformative Tourism Projects, so that they can benefit from tourism in their area? (If so, in which projects and how?)

Plánujete v těchto projektech více zapojit místní komunity, aby mohly profitovat z cestovního ruchu ve své oblasti? (Pokud ano, ve kterých projektech a jak?)

C.M.: You are probably talking about the local Tamil residents in The Sinharaja Ecolodge. The involvement of local communities in the way they are involved in The Sinharaja Ecolodge in our projects is not a priority.

The Ecolodge was established before the preparation of the Ecotourism Discovery Circuit and represents only one of its stops. In the case of The Sinharaja Ecolodge, we are talking about very special and difficult way of involving the locals, including the gradual improvement of their living conditions, which would be hard to duplicate in all of the projects.

However the locals will profit even from the other projects being prepared, because that is the idea behind the sustainability of these projects. In areas with developed tourism the standard of living is raised in terms of civic amenities, better quality electricity connection, and also in job opportunities. Recently, the trend in the tourism industry is more job opportunities for women for whom employment opportunities on the island are limited.

C.M.: Pravděpodobně mluvíte o tamilech v The Sinharaja Ecolodge. Zapojení místních komunit způsobem, jakým jsou zapojeny do The Sinharaja Ecolodge není v našich projektech prioritou.

Ecolodge byl založen ještě před přípravou okruhu Ecotourism Discovery Circuit a představuje pouze jednu z jeho zastávek. V případě The Sinharaja Ecolodge se jedná o velmi zvláštní a náročný způsob zapojení místních obyvatel, včetně postupného zlepšování jejich životních podmínek, které by bylo obtížné napodobit ve všech našich projektech.

Místní obyvatelé však budou těžit i z dalších připravovaných projektů, protože to je hlavní myšlenka trvalé udržitelnosti těchto projektů. V oblastech s rozvinutým cestovním ruchem se životní úroveň zvyšuje z hlediska občanské vybavenosti, kvalitnějšího elektrického připojení a také pracovních příležitostí. Trendem v cestovním ruchu na Srí Lance je v poslední době více pracovních míst pro ženy, pro které jsou pracovní příležitosti na ostrově omezené.

4) Does SLTDA plan to prefer mostly domestic investors in the Transformative Tourism Projects, or will foreign investments appear in the areas too?

Plánuje SLTDA preferovat v projektech především domácí investory, nebo se v těchto projektech objeví i zahraniční investice?

C.M.: Considering the nature of the prepared projects, we count with and contact mostly foreign investors. Purely domestic investments (both governmental and private) are considered at various stages of the East Coast project (especially for the Trincomalee Promenade and Passikudah Family Entertainment Center). The Coastal fortresses are also an example of a project that will mostly rely on foreign investments (especially in the case of building boutique hotels in the forts that need to be repaired). A foreign investor - an international hotel chain – can also be very useful for attracting foreign clients.

C.M.: Vzhledem k povaze připravovaných projektů počítáme většinou se zahraničními investory a jsme s nimi v kontaktu. Čistě domácí investice (vládní i soukromé) se zvažují v různých fázích projektu na východním pobřeží (zejména pro promenádu Trincomalee Promenade a Passikudah Family Entertainment Center). Pobřežní pevnosti jsou také příkladem projektu, který se bude většinou opírat o zahraniční investice (zejména v případě budování butikových hotelů v pevnostech, které je třeba opravit). Zahraniční investor - mezinárodní hotelový řetězec - může být také velmi užitečný pro přilákání zahraničních klientů.

5) Is the recent decline of tourism in Sri Lanka threatening the Transformative Tourism Projects?

Ohrožuje současný pokles cestovního ruchu na Srí Lance plánované projekty?

C.M.: We expect the current decline in tourism to be temporary. A model example for this situation may be the decline in tourism after the devastating tsunami of 2004. The decline in foreign visitors' interest in the island was only temporarily back then, too. We believe in the possibility of an early return of tourism to its original numbers and cancelling the projects would only be counterproductive.

C.M.: Očekáváme, že současný pokles cestovního ruchu bude dočasný. Příkladem této situace může být pokles cestovního ruchu po ničivé vlně tsunami v roce 2004. Pokles zájmu zahraničních návštěvníků o ostrov byl tehdy jen dočasný. Věříme v možnost brzkého návratu cestovního ruchu do jeho původní výše a rušení projektů by bylo kontraproduktivní.

Znění dotazníku

Zájem potenciálních návštěvníků Srí Lanky o plánované projekty související s udržitelným rozvojem cestovního ruchu na ostrově

Dobrý den,

jsem studentkou posledního ročníku bakalářského studia Management cestovního ruchu na Fakultě informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové.

Tato studie hodnotí zájem návštěvníků a potenciálních návštěvníků Srí Lanky o projekty, připravované Ministerstvem rozvoje cestovního ruchu SL, související s udržitelným rozvojem cestovního ruchu na ostrově. Cílem udržitelného rozvoje cestovního ruchu je navýšit příjmy země z cestovního ruchu, ale takovým způsobem, aby nebylo narušeno nejen životní prostředí ostrova, ale ani životní styl místních obyvatel, a zároveň byl ostrov konkurenceschopný v soutěži s nově se objevujícími destinacemi.

Pokud souhlasíte s účastí na této studii, budete požádán/a o poskytnutí informací o Vašem věku a o Vašem přístupu k cestování. Dále odpovíte na několik otázek vztahujících se k plánovaným projektům rozvoje udržitelného cestovního ruchu na Srí Lance. Tento dotazník Vám nezabere více než 10 minut.

1) Jaký je Váš věk?

Vyberte jednu odpověď

- a. 18-30
- b. 31-40
- c. 41-60
- d. 61+

2) Jaký je Váš preferovaný způsob cestování?

Vyberte jednu odpověď

- a. „baťůžkář“ – samostatně organizované nízkonákladové cestování
- b. samostatně organizované cestování, ne však nízkonákladové
- c. organizované dovolené přes CK
- d. Jiný:

3) Jaký typ zážitků na své dovolené preferujete?

Vyberte jednu nebo více odpovědí, max. 3

- a. Slunce a pláž
- b. Poznávání – kulturně-historické památky
- c. Volně žijící zvířata – národní parky, pozorování ptáků, velryb a delfínů apod.
- d. Zdraví a wellness (ajurvéda a další procedury)
- e. Sport (trekking, surfing, potápění, apod.)
- f. Jiné:

4) Srí Lanku jsem:

Vyberte jednu odpověď

- a. již navštívil/a, nemám zájem se vracet
- b. již navštívil/a, v budoucnu se vrátím
- c. nenavštívil/a, ale měl/a bych o návštěvu zájem

5) Zajímalo by Vás na své dovolené poznávat i méně známé památky, folklor a tradice místní komunity, či byste se raději zaměřili na významné atraktivity známé z cestopisů a fotografií?

Vyberte jednu odpověď

- a. Raději bych poznával/a nejslavnější atraktivity Srí Lanky
- b. Uvítal/a bych kombinaci slavných i méně známých atraktivit
- c. Zajímají mne pouze méně známé atraktivity, ty nejslavnější jsem již navštívil/a v minulosti
- d. Zajímají mne pouze méně známé atraktivity, i když jsem ty nejslavnější doposud nenavštívil/a
- e. Stojím o poznání některých známých atraktivit v kombinaci s rekreací u moře
- f. O poznávání místní kultury nestojím, chci se pouze rekreovat

6) O které z těchto zážitků byste se na své cestě po Srí Lance zajímali?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- a. kurzy vaření místní kuchyně
- b. moderní interaktivní muzea (Muzeum čaje, Muzeum asijských válek, Muzeum buddhistické civilizace, Muzeum starověkého námořního obchodu, apod.)
- c. nákup tradičních výrobků, koření, drahokamů, apod.
- d. noční život
- e. poznávání autentického života ve vesnicích, ubytování u místních rodin
- f. centra tradiční medicíny
- g. meditační centra
- h. rodinná zábavní centra na čerstvém vzduchu
- i. žádný z těchto zážitků

7) Jaký typ komplexního programu by Vás na Srí Lance zaujal a zvolili byste si ho pro svou dovolenou?

Následující programy prosím ohodnoťte známkou 1-5, kde: 1 = nezajímá mne, nezvolil/a bych si; 5 = zajímá mne velmi, zvolil/a bych si

	1	2	3	4	5
Ekoturistický okruh – ubytování v tropickém pralese, stanování v NP, autentický život na vsi, tradiční ajurvédské procedury, pozorování volně žijících živočichů, místní kuchyně,					
Pobřežní pevnosti – poznávací okruh po až 1500 let starých pevnostech podél celého ostrova, souvisejících muzeích (např. Muzeum asijské války na ostrovní pevnosti podobné Alcatrazu), pravděpodobná budoucí památka UNESCO					
Konference a rekreace v Kolombu – možnost luxusního ubytování, pořádání mezinárodních konferencí, pořádání koncertů a sportovních					

akcí a další atraktivitu i pro rodiny s dětmi v blízkosti mezinárodního letiště					
Starověké kaskádové vodní nádrže – okruh po jedinečných 2000 let starých vodních nádržích v okolí tzv. kulturního trojúhelníku; muzeum jedinečného vodohospodářského systému, kterým říše staré Srí Lanky prosluly; spojené s návštěvou nejvýznamnějších kulturních památek ostrova					
Východní pobřeží – nabízí mnoho atraktivit od sledování velryb a delfínů přes šnorchlování a potápění až po surfing, návštěvu národních parků s pozorováním volně žijících zvířat v okolí Arugam Bay, promenádu s obchody v Trincomalee, holandskou pevnost v Batticaloa, a rodinné zábavní centrum v Passikudah					
Objevování ostrovů u Jaffny – ubytování v hausbótech, exkurze po divokých ostrovech, poznání tradičních rybářů, kajaky, potápění, plavání, rybaření, restaurace s mořskými plody, centrum pro výzkum a ochranu divokých koní na ostrově Delft					
Duchovní zážitky – náboženské poutě vztahující se k buddhismu, hinduismu, islámu nebo křesťanství, např. Adamova hora, Kandy, Anuradhapura, hinduistický chrám Koneswaram, červená mešita v Kolombu, kostel Wolfendhal, apod., doplnění balíčku o meditace, ajurvědu, kulinářské zážitky					

8) Odrazují Vás od budoucí návštěvy ostrova dubnové teroristické útok?

Vyberte jednu odpověď

- a. Ano
- b. Ne
- c. Jiné:

Děkuji Vám za vyplnění tohoto dotazníku.

Seznam obrázků

Obrázek 1, Butlerův model životního cyklu destinace s vyznačením převažujících typů návštěvníků.....	9
Obrázek 2, Koncept životního cyklu destinace Srí Lanka	21
Obrázek 3, Hlavní turistické oblasti ostrova Srí Lanka.....	22

Seznam tabulek

Tabulka 1, Příjezdový CR na Srí Lance	23
Tabulka 2, SWOT analýza plánovaných projektů	41

Seznam grafů

Graf 1, Vývoj příjezdového cestovního ruchu na Srí Lance 2001 – 2017	20
Graf 2, Věk respondentů	32
Graf 3, preferovaný styl cestování respondentů.....	33
Graf 4, preferovaný typ zážitků respondentů	34
Graf 5, zájem o návštěvu ostrova	35
Graf 6, zájem o méně známé atraktivity	36
Graf 7, nové typy zážitků v rámci plánovaných projektů	37
Graf 8, plánované projekty a zájem o ně.....	38
Graf 9, vliv teroristických útoků na zájem o zemi	39

Oskenované zadání bakalářské práce